

Kielten resurssikeskus käsikirja

Ohjeita Kielten resurssikeskusten (KRK)
perustamista, johtamista
ja laajentamista varten

Improving support for language learning through
Language Resource Centres

improving support for language learning through
Language Resource Centres

Kielten resurssikeskuskäsikirja

**Ohjeita Kielten resurssikeskusten (KRK) perustamista, johtamista ja
laajentamista varten**

**KRK-projektin partnereiden
kirjoittama ja toimittama**

Tämä projekti on toteutettu Euroopan yhteisön tuella, Sokrates-ohjelman puitteissa.

Alkuperäinen, englanninkielinen nimi: *The Language Resource Centre handbook: guidelines for setting up, running and expanding Language Resource Centres (LRCs)*

Kielten resurssikeskuskäsikirja: ohjeita Kielten resurssikeskusten (KRK) perustamista, johtamista ja laajentamista varten

Suomennos: Johanna Kokkonen ja Kalevi Pohjala

Ensimmäisen, englanninkielisen version julkaisija vuonna 2003:

Kastaniotis Editions SA

11, Zalogou Street, 10678 Ateena, Kreikka

Puh: +30 210 3301208 Fax: +30 210 3822530

e-mail: info@kastaniotis.com

website: www.kastaniotis.com

© KRK-projektin partnerit 2003

Mitään tämän julkaisun osaa ei saa kopioida, säilyttää tai välittää eteenpäin missään muodossa tai millään tavalla, elektronisesti, mekaanisesti, kopioimalla, nauhoittamalla tai muuten, jos lähdettä ei ole mainittu seuraavasti:

KRK-projektin partnerit, *Kielten resurssikeskuskäsikirja: ohjeita Kielten resurssikeskusten (KRK) perustamista, johtamista ja laajentamista varten.* (Ateena: Kastaniotis Editions, 2003)

Sisältö

JOHDANTO	7
SANASTO JA AVAIN AKRONYYMEIHIN	10
HALLINNOINTI	11
TEHTÄVÄ JA INSTITUTIONAALISET NÄKÖKOHDAT	11
Tehtävä	11
Tapaustutkimus: Centre de Recursos de Llengües Estrangeres (CRLE), Barcelona	
<i>CRLE:n tehtävä</i>	11
Tapaustutkimus: Institute of Language and Specialist Training, Charlesin yliopisto, Praha	
<i>Miksi perustimme resurssikeskuksemme; sen rooli ja metodologinen tausta</i>	12
Päätöksenteko, raportointi ja yhteistyö	12
Suunnittelu	13
Budjetti ja rahoitus	13
Tapaustutkimus: Teacher Training and Educational Innovation Centre (CFIE), Guardo	
<i>Kuinka rakennamme keskuksen vuosisuunnitelman (budjetin puitteissa) sekä henkilökuntaa että käyttäjiä koskevan tarveanalyysijärjestelmän pohjalta</i>	13
Tunnettuuden edistäminen, identiteetti ja markkinointi	14
Tapaustutkimus: Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum (ÖSpK), Graz	
<i>Kuinka luodaan Kielten resurssikeskuksen identiteetti ilman ammattilaisten apua ja vähällä rahalla</i>	14
HENKILÖSTÖ	15
Henkilökunnan tarve	15
Rekrytointi	15
Koordinointi ja raportointi	15
Ammatillinen kehittyminen	16
Henkilöstön edustus ja tuki	16
Tapaustutkimus: APIGA, (the Association of Galician English Language Teachers), Espanja	
<i>Harjoittelijat: opiskelijat työharjoittelussa APIGA:n Kielten resurssikeskuksessa</i>	16
PALAUTE JA ARVIOINTI	17
IMMATERIAALIOIKEUS / TEKIJÄNOIKEUS	17
TERVEYS JA TURVALLISUUS, TYÖYMPÄRISTÖ	17
Vakuutukset / sitoumukset	18
KÄYTÄNNÖN ASIOITA	18
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	18
KÄYTTÄJÄT	19
KOHDERYHMÄT	19
Oppijat	19
Kouluttajat	19
Päättäjät kielikoulutuksessa ja tiedonvälittäjät	19
Instituutiot, yritykset ja muut	20

Tapaustutkimus: CILT, the Centre for Information on Language Teaching and Research, Lontoo	
<i>Laajan käyttäjäkunnan palveleminen</i>20
SAAVUTETTAVUUS JA KOMMUNIKAATIO20
Käyttäjät, joilla on erityistarpeita21
Tapaustutkimus: Institute for Language and Speech Processing (ILSP), Ateena	
<i>Tavat, joilla ILSP kommunikoi käyttäjiensä kanssa</i>21
PALVELUIDEN LAAJENTAMINEN22
Tapaustutkimus: European Centre for Education and Training (ECET), Sofia	
<i>'Happy Puppy' ja 'Linguapeace': Kielten resurssikeskusverkoston perustaminen erityisryhmille (nuoret oppijat ja rauhanturvaajat)</i>22
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ23
PALVELUT JA RESURSSIT24
PALVELUT24
Pedagoginen tuki24
Tietopalvelut24
Lisäpalvelut25
Tekniset palvelut25
Tapaustutkimus: Opetushallitus, Suomi	
<i>Kuinka sovelletaan Kielten opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalaista viitekehystä (Common European Framework for Language Learning and Teaching, CEF) kansallisen opetussuunnitelman puitteissa</i>25
Tapaustutkimus: Centre for Innovation and Training (CINOP), Hollanti	
<i>Hollantilaisen Ammatillisen Kieliportfolion käyttö ammattioppilaitoksissa sijaitsevilla Kielten resurssikeskuksissa</i>26
Tapaustutkimus: CDI yliopisto (Center for Distance Education), Ljubljana	
<i>Innovatiivinen käytäntö: muutosten toteuttaminen oppijakeskeisen lähestymistavan edistämiseksi tekstinymmärrys- ja puhetaidossa Kielten resurssikeskuksessa</i>26
LÄHTEET28
Muoto28
Sisältö28
Tapaustutkimus: Centre de Recursos de Llengües Estrangeres (CRLE), Barcelona	
<i>Resurssien tarjoaminen eri muodoissa ja kuinka opettajat niitä hyödyntävät</i>28
Tapaustutkimus: Language Centre of the University of Iceland, Reykjavik	
<i>Internet-lähteiden luominen julkaisemalla opiskelijoiden töitä verkossa</i>29
Hankintakäytäntö30
Luettelointi30
Tapaustutkimus: European Centre for Modern Languages (ECML) of the Council of Europe, Graz, Itävalta	
<i>Toimenpiteet uuden kirjastonhallintajärjestelmän hankkimiseksi ECML dokumentaatiota ja resurssikeskusta varten sekä verkkoluettelon tarjoamisen mahdollistamiseksi</i>31
Tapaustutkimus: CILT, the Centre for Information on Language Teaching and Research, Lontoo	
<i>CILT-luettelon laittaminen verkkoon</i>31
Lähteiden esittäminen32
Tapaustutkimus: Centre des Langues Luxembourg, Luxemburg	
<i>Erikielisten lähteiden hallinta: materiaalien järjestäminen ja esittely kahdeksalla kielellä itsenäisesti käytettävässä resurssikeskuksessa</i>33
KIELTEN OPISKELUN JA MONIKULTTUURISEN TIETOISUUDEN LEVITTÄMINEN JA EDISTÄMINEN33
Tapaustutkimus: University of Malta Language Centre, Malta	
<i>Monikulttuurisen tietoisuuden edistäminen kielen oppimisen kautta</i>33
Tapaustutkimus: In-service Teacher Training Centre for Methodology and Information (PTMIK), Veszprem, Unkari	
<i>Kulttuurienvälisen tietoisuuden lisääminen Kielten resurssikeskuksessa järjestettävien kyseiseen teemaan keskittyvien tapahtumien kautta</i>34

UUSIEN PALVELUIDEN TARJOAMINEN	35
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	35
TILAT JA LAITTEET	37
TOIMITILAT	37
Sijainti/tilankäyttö	37
Tapaustutkimus: Centre des Langues Luxembourg (CLL), Luxemburg	
<i>Kirjastosta itsepalvelukeskukseksi: perinteisen koulukirjaston muuttaminen nykyaikaiseksi</i>	
<i>multimedia-oppimiskeskukseksi</i>	38
KALUSTEET JA LAITTEET	39
Kalusteet	39
Laitteet	39
Opasteet ja esitteet	40
SAAVUTETTAVUUS JA ILMAPIIRI	40
Saavutettavuus	40
Ilmapiiri	41
Muut tilat käyttäjille	41
TUNNETTUUDEN EDISTÄMINEN JA PALVELUIDEN LAAJENTAMINEN	41
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	41
LÄHTEET	42
OSALLISTUJAT	44

Johdanto

KRK-projekti

Vuonna 2001 16 organisaatiota 13 Euroopan maasta aloitti yhteistyön eurooppalaisessa projektissa¹, jonka tavoitteena on *tukea kieltenopetusta Kielten resurssikeskusten (KRK) avulla*. Projektin tarkoituksena on kartuttaa Kielten resurssikeskuksista vastaavien ammattitaitoa ja lisätä keskustelua ja yhteistyötä heidän välillään. Tämä on mahdollista jakamalla osaamista ja kokemuksia maantieteellisesti, kielellisesti, kulttuurillisesti ja koulutuksellisesti hyvin erilaisissa oloissa työskentelevien ihmisten välillä.

Vieraiden kielten opiskelun edut on tiedostettu yhä paremmin viime vuosina niin yleisellä kuin poliittisellakin tasolla. Samalla on havaittu tarve kehittää erilaisia oppimistapoja ja rohkaista itsenäiseen kielten opiskeluun. Näiden kahden tekijän ansiosta on sekä perustettu useita uusia Kielten resurssikeskuksia kaikilla koulutussektoreilla että laajennettu nykyisiä resurssikeskuksia.

Nykyään Kielten resurssikeskuksia on monenlaisissa paikoissa:

- kouluissa ja yliopistoissa;
- alueellisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla tukemassa opettajia ja tutkijoita;
- yrityksissä ja yksityisissä kielikouluissa;
- kasvatus- ja koulutussektorilla;
- jopa 'virtuaalisena', Internetissä.

Kaikkia projektin partnereita yhdistää sama tekijä: ne ovat vastuussa Kielten resurssikeskuksen johtamisesta. KRK-projektissa mukana olevilla Kielten resurssikeskuksilla on erilaisia tehtäviä ja ne palvelevat erilaisia käyttäjäryhmiä toimintaympäristöstään riippuen:

- jotkut keskuksset ovat kohdistaneet palvelunsa pelkästään kielten oppijoille;
- jotkut pelkästään opettajille, kouluttajille, tutkijoille, päättäjille ja muille tärkeille vaikuttajille;
- jotkut KRK:t palvelevat maansa tai alueensa koko koulutusjärjestelmää (edistämällä innovointia, antamalla tukea, tarjoamalla resursseja ja koulutusta);
- jotkut KRK:t palvelevat kaikkia näitä ryhmiä ja lisäksi muitakin.

Keskusten on kuitenkin erilaisuudestaan huolimatta – tai ehkäpä juuri sen takia – mahdollista oppia toisiltaan paljon ja hyödyntää toistensa osaamista ja erilaisia kokemuksia.

Todellisuudessa Kielten resurssikeskuksilla on useita nimiä riippuen niiden maantieteellisestä ja kielellisestä ympäristöstä ja/tai organisaatiosta, joissa ne toimivat. Sen vuoksi tässä käsikirjassa 'Kielten resurssikeskus' on määritelty laajimmassa mahdollisessa merkityksessään niin, että resurssikeskukseksi voidaan lukea esim.

¹ KRK-projekti (90050-CP-1-2001-UK-Lingua-L1) sai tukea EU:n SOKRATES-ohjelmalta (2001-2003)

kielikeskus, itseopiskelukeskus, itseopiskelukirjasto, resurssikeskus, opettajien keskus, resurssihuone/-tila, opiskelijakirjasto jne.

Tärkeintä resurssikeskuksen määritelmässä on se, että keskus tarjoaa **käyttäjilleen palveluja** (resurssit mukaan lukien) ja **tiloja tukeakseen** kielen oppimiseen ja opetukseen, soveltavaan kielitieteeseen, tutkimukseen tai mihin tahansa näihin alueisiin liittyvää päämäärää tai 'tehtävää'.

Keskus voi käsittää pienen nurkkauksen tai kokonaisen rakennuksen, ja tarjotut palvelut voivat olla esim. kuuntelupisteitä, sanomalehtiä tai kaikkea, mikä on lueteltu tämän käsikirjan 'Palvelut'-osiossa. Käyttäjäkunta saattaa koostua muutamasta opiskelijasta muutamana tuntina viikossa tai tuhansista eri sektoreiden käyttäjistä, joilla on erilaiset tarpeet. Tässä käsikirjassa kaikista näistä palvelujen tarjoajista on käytetty nimeä Kielten resurssikeskus (KRK).

Kielten resurssikeskuskäsikirja

KRK-projektin alussa toteutimme useita tiedon jakamiseen tähtäviä harjoituksia löytääksemme partnereiden vahvuudet ja erityisosaamisen alat. Yritimme löytää ideoita, neuvoja, esimerkkejä hyvistä käytänteistä – puhumattakaan aiemmista virheistä opituista asioista – jotka voitaisiin jakaa myös varsinaisen projektipartneriverkoston ulkopuolisten tahojen kanssa. Tuloksena syntyi tämä julkaisu, *Kielten resurssikeskuskäsikirja: ohjeita Kielten resurssikeskusten (KRK) perustamista, johtamista ja laajentamista varten*.

Pyrimme tekemään *Kielten resurssikeskuskäsikirjasta* niin käytännöllisen ja maanläheisen kuin mahdollista, tai niin kuin eräs partneri totesi, 'kuin puhuisi kollegalle'. Päätimme myös sisällyttää käsikirjaan lyhyitä tapaus-tutkimuksia, jotka perustuvat omiin kokemuksiimme KRK:sta, valaistaksemme osioita käytännön esimerkeillä useista eri instituutioista.

Tavoitteenamme oli tuottaa jotain hyödyllistä 'jokaiselle, joka on mukana KRK:n perustamisessa, johtamisessa tai laajentamisessa'. Potentiaalinen lukijakuntamme on hyvin laaja. Toivomme esimerkiksi, että *Kielten resurssikeskuskäsikirjasta* olisi apua sekä opettajalle, joka suunnittelee pienen KRK:n perustamista peruskoulun yläasteelle, että suuren ja perinteikkään keskuksen henkilökunnalle, joka haluaa pohtia omia käytänteitään tai etsiä ideoita työmenetelmien parantamiseksi.

Kaikki aihealueet, joita *Kielten resurssikeskuskäsikirjassa* käsitellään, eivät välttämättä ole oleellisia jokaiselle KRK:lle emmekä tosiaankaan usko, että on olemassa yksi 'hyvä' tapa johtaa KRK:ta. Tästä syystä päätimme kirjoittaa jokaiseen osioon kysymyssarjoista koostuvia 'tarkistuslistoja', jotta jokainen lukija voi miettiä niissä esitetyjä asioita ja päättää ovatko ne oleellisia hänen KRK:illeen. Ajattelun avuksi kysymysten eteen voi sijoittaa lauseen 'Jos tarkoituksenmukaista, (...)'.

Kielten resurssikeskuskäsikirja on suunniteltu myös ammatillista kehitystä silmällä pitäen. Sitä voidaan kopioida edellyttäen, että lähde ilmoitetaan ja toivomme, että sen muoto ja layout soveltuvat työpajatyoşkentelyyn sekä koulutustapahtumiin. Jokaisessa osiossa on *kysymyslistan* ja *tapaustutkimusten* lisäksi joitakin partnereilta saatuja käytännön *vihjeitä* sekä hyödyllisiä *linkkejä*, jotka auttavat lukijaa löytämään lisätietoa haluumastaan aiheesta World Wide Web:iä käyttäen.

Viimeisten 20 vuoden aikana monet henkilöt ja instituutiot ovat edistäneet Kielten resurssikeskusten johtamista. Olemme kiitollisia niille, jotka ovat julkaisseet kirjallisuutta tai järjestäneet seminaareja Kielten

resurssikeskuksista (tai 'Itseopiskelukeskuksista') ja toivomme, että *Kielten resurssikeskuskäsikirja* tuo jotakin uutta asiantuntijoiden väliseen keskusteluun. Käsikirjan valmistelussa meitä on hyödyttänyt erityisesti seuraavien henkilöiden työ: Edith Esch, David Ingram, David Little, Judy McCall, Nicole Poteaux, Philip Riley, Sue Sheerin, the European Confederation of Language Centres in Higher Education (CERCLES) ja CIEL-projekti.²

Kielten resurssikeskuskäsikirja on saatavana 16 eurooppalaisella kielellä³ (bulgaria; katalaani; tšekki; hollanti; englantti; suomi; ranska; galeco; saksa; kreikka; unkari; islanti; luxemburg; malta; sloveeni ja espanja).⁴

Toivomme, että tästä julkaisusta on hyötyä ja olisimme kiitollisia antamastanne palautteesta sekä ehdotuksista (feedback@lrcnet.org). Toivomme myös, että vieraillette LRCnet portaalissa www.lrcnet.org, joka on toiminnassa ainakin vuoteen 2005. LRCnet portaalin kautta voi osallistua KRK asioihin liittyvään on-line-keskusteluun, ladata kaikki erikieliset versiot *Kielten resurssikeskuskäsikirjasta* ja päästä käsiksi muihin lähteisiin, tietoon ja tukeen.

Philippa Wright

LRC Projektikoordinaattori

Projektin partnereiden puolesta, jotka on listattu kokonaisuudessaan osioon 'Osallistujat'

² Täydelliset viitetiedot lähdeluettelossa julkaisun lopussa

³ Tulosta tai lataa LRCnet portaalista: www.lrcnet.org

⁴ KRK-projekti ottaa vastaan tarjouksia kääntää Kielten resurssikeskuskäsikirja muille eurooppalaisille tai ulkoeurooppalaisille kielille

Sanasto ja avain akronymeihin

CEF	Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Kielten opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalainen viitekehys: oppiminen, opettaminen ja arviointi)
ECML	Centre for Modern Languages of the Council of Europe
EKP	Eurooppalainen KieliPortfolio
EU	Euroopan Unioni
ICT	Information and Communications Technology
ISBN	International Standard Book Number Kirjan kansainvälinen standardinumero
KRK	Kielten resurssikeskus
MARC	Machine Readable Catalogue Konelukuinen luettelo
Tiedonvälittäjä	Henkilö, jonka ammatillinen asema mahdollistaa tiedon välittämisen kentällä muille
OPAC	Open Public Access Catalogue Näyttöpäätteellä selattava luettelo
Eryitystarpeet	Oppimisvaikeus tai haitta, joka vaatii erityisiä, tavanomaisesta poikkeavia, koulutuksellisia järjestelyjä
Standardiasetelma	Joukko menettelytapoja, joita seuraamalla taataan luotettava oppimissuoritusten tulkinta

HALLINNOINTI

Jokainen resurssikeskus pyrkii vastaamaan tietyn ryhmän tai tiettyjen käyttäjäryhmien tarpeisiin. Resurssikeskusten käyttäjien ja heidän palvelujensa määrittelyn tulisi perustua kattavaan tarveanalyysiin, ja se tulisi selvästi määritellä julkilausutussa 'Tehtävässä'. Henkilökunnan, resurssien ja tarvittavien tilojen tulisi ihanteellisessa tapauksessa vastata ilmaistuja tarpeita, jotta tarjottavat palvelut voitaisiin toteuttaa onnistuneesti.

Jotta tämä olisi mahdollista, resurssikeskukset yhdistävät usein henkilökuntaa, tiloja ja palveluita eri tavalla kuin perinteiset kielten osastot tai muut instituutiot. Näitä uusia yhdistelmiä vaaditaan myös johtamistaidoissa. Konsultaatio-, päätöksenteko-, suunnittelu- ja raportointimekanismit voivat olla monimutkaisempia kuin muissa koulutusrakenteissa.

Tehtävä ja institutionaaliset näkökohdat

Tehtävä

- Miksi resurssikeskukseenne on olemassa? Mikä on sen tarkoitus, rooli tai toimeksianto?
- Mikä on resurssikeskukseenne toiminnan taustalla oleva koulutusfilosofia tai -metodologia?
- Oletteko selvästi hahmottaneet käyttäjänne tai käyttäjäryhmänne?
- Onko keskuksenne perustamisen, kehitys- ja laajennussuunnitelmien pohjana huolellinen tarveanalyysi?
- Onko resurssikeskuksellanne selkeä 'julkilausuttu tehtävä' josta sekä henkilökunta että käyttäjät ovat tietoisia?

Tapaus- tutkimus

Centre de Recursos de Llengües Estrangeres (CRLE), Barcelona

CRLE:n tehtävä

Resource Centre for Foreign Languages (CRLE) perustettiin Katalonian Opetusministeriön koulutukselliseksi palveluksi, jonka tehtävänä on kehittää vieraiden kielten oppimista ja opetusta.

CRLE:n vastuulle tulivat seuraavat tehtävät:

- kokeilla ja levittää innovatiivisia ratkaisuja, jotka koskevat vieraiden kielten opetusta, uusia koulutuksellisia työvälineitä ja teknologioita;
- suunnitella uusia koulutusmateriaaleja ensimmäisen ja toisen asteen koulutukseen;
- luoda dokumentaatiokeskus vieraiden kielten oppimisen ja opettamisen tueksi;
- tarjota konsultaatiota ja neuvoja koulussa työn ohessa järjestettäviin ohjelmiin ja toimintoihin;
- levittää tietoa hyvistä käytänteistä kentällä;
- tarjota opettajakeskuksille asiaan kuuluvia materiaaleja;
- kehittää keskitetysti hallinnoituja päätökokeita virallisille kielikouluille (Escoles Oficials d'Idiomes).

Tehtävän toteuttamiseksi on suunniteltu, pilo-

toitu, budjetoitu ja toteutettu erilaisia lyhyt- ja pitkäkestoisia projekteja. Asianmukaiset ja hyvät tulokset pilottiprojektien arviointivaiheessa johtavat toimintojen ja menettelytapojen yleistämiseen.

Projektit ovat muuttuneet CRLE:n olemassaolon aikana, koska myös ajat ovat muuttuneet ja tarpeet kehittyneet. Menneellä 80-luvulla painopiste oli audiovisuaalisten resurssien käyttöönotossa ja tuessa, koulujen vaihtopillashjelmassa ja oppilaiden kesällä järjestetyissä kielikylpyohjelmissä. Viime aikoina olemme keskittyneet muun muassa ICT:n integraatiotapojen, vieraiden kielten varhaisopetuksen, itseohjautuvien oppimiskäytäntöjen edistämisen koulutasolla tai vieraskielisen opetuksen kaltaisiin projekteihin.

Vieraiden kielten ohjelmien arviointitarpeen johdosta olemme osallistuneet laajoihin kansallisiin ja kansainvälisiin tutkimuksiin englannin kielen opetuksen tehokkuudesta maassamme eri koulutustasoilla.

Tapaus-
tutkimus

Institute of Language and Specialist Training, Charlesin yliopisto, Praha

Miksi perustimme resurssikeskuksemme; sen rooli ja metodologinen tausta

On olemassa kaksi pääasiallista syytä siihen, että osa opetuksesta ja oppimisproesseista on siirretty Kielten resurssikeskukseen.

Ensimmäinen pyyntö tulee opiskelijoilta itseltään, joihin ovat vaikuttaneet pitkälle teknologisoituneen yhteiskunnan muutokset ja joiden on kilpailtava työpaikoista globaaleilla työmarkkinoilla. Suurin osa opiskelijoistamme on nuoria aikuisia, jotka tulevat kielikursseille tarkkaan määritellyt tavoitteet mielessään. He ovat halukkaita opiskelemaan luokkahuoneen ulkopuolella, mutta tarvitsevat ohjausta. Saadaksemme nämä 'asiakkaat' tyytyväisiksi meidän täytyy tarjota heille yksilöllisempiä ratkaisumalleja. Useiden uudehkojen oppikirjojen kirjoittajien ideoiden innoittamina aloimme:

- *tarjota opiskelijoille enemmän mahdollisuuksia valita mitä he haluavat tehdä oppitunneilla;*
- *rohkaista heitä luomaan ja kehittämään omia materiaaleja;*
- *varata enemmän aikaa opintoneuvontaan.*

Samalla, tehdäksemme opetuksesta ja oppimisprosessista tehokkaampaa kaikille, olemme yrittäneet keksiä ratkaisua siihen kuinka vähemmän kunnianhimoisten opiskelijoiden motivaatiota nostetaan ja kuinka tuetaan opettajia, jotka valvovat useita eri tehtäviä samaan aikaan tekeviä ryhmiä.

Toinen syy nousee uusista vieraan kielen oppimis- ja opetusmetodologisista teorioista. Osallistuimme vuonna 1999 ECML workshop:iin "Kielten resurssikeskukset: siirtymi-

nen opettajan perspektiivistä oppijan perspektiiviin" (kts. lähdeluettelosta Poteaux). Tämä tapahtuma tuki ajatusta siitä, että oppiminen ei ole prosessi, jossa opettaja päättää kuinka oppilaat oppivat, vaan prosessi, jota oppilaat itse ohjaavat. Tämä sai meidät vakuuttuneiksi siitä, että itseohjautuva oppiminen vahvistuisi, jos tarjoaisimme siihen paremmin sopivan ympäristön eli Kielten resurssikeskuksen.

Vaatimattoman KRK:n perustaminen osoittautui kuitenkin helpommaksi tehtäväksi kuin opiskelijoiden valmistaminen heidän uuteen rooliinsa. Seuraavassa on yhteenveto tehtävistä, joita teemme parhaillaan auttaaksemme opiskelijoita itsenäistymään, jotta heistä myös tulisi tehokkaampia kielen oppijoita:

- *sellaisen opetussuunnitelman kehittämisen, joka ottaa huomioon aikuisten oppijoiden kokemukset ja vastaa tietyn oppijaryhmän tarpeisiin;*
- *auttaa oppijoita ymmärtämään, että kielen opiskelu jatkuu itsenäisesti myös luokkahuoneesta poistumisen jälkeen;*
- *auttaa heitä hankkimaan taidot joilla edellä mainittu onnistuu eli:*
 - *määrittämällä heidän oppimistarpeensa ja -päämääränsä;*
 - *määrittelemällä heidän oppimisprosessinsa sisältö ja eteneminen;*
 - *valitsemalla ne oppimisstrategiat, jotka toimivat heille yksilöinä parhaiten;*
 - *tarkkailemalla oppimismenetelmiä;*
 - *arvioimalla sitä, mitä on opittu.*

Päätöksenteko, raportointi ja yhteistyö

- Kuinka itsenäinen Kielten resurssikeskukseenne on?
- Onko resurssikeskukseenne osa suurempaa osastoa tai organisaatiota?
- Tarjoatteko palveluita useille eri osastoille/käyttäjryhmille (voitteko/pitäisikö teidän tarjota)?
 - Jos tarjoatte, onko tarjonnan taso/laajuus selkeästi määritelty?
 - Täytyykö teidän työssänne noudattaa 'Palvelutasosopimusta'?
 - Kuinka nämä palvelut rahoitetaan?
- Minkä tason johtamiseen tai rahoitukseen liittyviä päätöksiä te ja tiiminne voitte tehdä itse ja mistä asioista päättävät muut?
 - Onko tämä selvää kaikille mukana oleville?
- Raportoitteko jollekin henkilölle tai johtoryhmälle?
- Millaiset ovat konsultointi- ja raportointimekanisminne?
 - Ovatko ne selviä kaikille mukana oleville?
 - Voitteko tarvittaessa neuvotella 'konsultointitasoista' KRK:n 'ajantasalla' pitämiseksi?
- Hyödyntääkö resurssikeskukseenne keskeisiä palveluita, kuten teknistä tukea ja oletteko perillä yhteistyön perusteista?
- Oletteko tietoisia kaikista palveluista ja tiloista joita jo on instituutioissanne ja käytättekö varmasti hyödyksi olemassa olevaa erityisosaamista?

Vihje

- ➔ On mahdollista saada apua muilta resurssikeskuksilta varsinkin, jos oma keskuksenne on pieni.

Suunnittelu

- Onko teillä virallinen suunnitelma resurssikeskustanne varten, ja jos on, kuinka paljon etukäteen voitte (tai teidän täytyy) suunnitella?
- Mikä on tämän hetkinen tilanne – mitkä ovat ne välittömät, lyhyen-, keskipitkän- ja pitkän tähtäimen strategiset ja operationaaliset päämäärät jotka on saavutettava?
 - Mitkä ovat resurssikeskukseenne realistiset kehitysnäkymät?
 - Oletteko tehneet toteutettavuustutkimuksia tarkistaaksenne jokaisen suuren muutoksen mahdolliset seuraamukset?
- Ketkä ovat mukana suunnitteluprosessissa – kaikki osapuolet, myös henkilökunta ja käyttäjät?
 - Onko teille selvää, keiden kanssa on neuvoteltava (esim. opiskelijoiden edustajat) ja mikä neuvotelustrategia on sopivin?

Vihje

- ➔ Muistakaa huomioida kaikki 'osapuolet' rahoittajista käyttäjiin.

Budjetti ja rahoitus

- Kuinka itsenäisesti voitte päättää budjetistanne ja sen käytöstä?
- Laaditaanko budjetti vuosittain/kahden vuoden välein/kolmen vuoden välein?
- Täytyykö teidän neuvotella rahoituksesta – jos täytyy niin millä perusteilla?
- Onko teidän ansaittava tietty prosenttiosuus tuloistanne?
 - Jos on, niin miten – opettamalla/tarjoamalla palveluita ja tiloja vai projektityön kautta?
 - Tiedättekö, mistä voitte löytää mahdollisia projekteja tai tarjouspyyntöjä?
- Ovatko kaikki budjettiin liittyvät käsitteet/rajoitteet/prosessit (esim. tilaaminen ja raportointi) selviä kaikille, jotka joutuvat niitä käyttämään?
- Jos Kielten resurssikeskukseenne on osa suurempaa organisaatiota, kuka/mikä osasto voi tukea teitä rahoitukseen liittyvissä asioissa?

Tapaus- tutkimus

Teacher Training and Educational Innovation Centre (CFIE), Guardo

Kuinka rakennamme keskuksen vuosisuunnitelman (budjetin puitteissa) sekä henkilökuntaa että käyttäjiä koskevan tarveanalyysijärjestelmän pohjalta

Guardossa sijaitseva CFIE on yksi kolmesta Teacher Training and Educational Innovation Centre:sta Palencian maakunnassa Pohjois-Espanjassa. Meidän Vuotuinen Työsuunnitelmamme noudattaa sovittua aikataulua ja selkeästi määriteltyjä vaiheita. Tällä tavalla kaikki prosessissa mukana olevat ovat etukäteen tietoisia vastuistaan ja velvollisuuksistaan.

Prosessin ensimmäinen vaihe alkaa tammikuussa Maakunnallisen Opettajankoulutuskomitean tapaamisella, jossa ovat mukana kolmen Opettajankoulutuskeskuksen edustajat sekä Palencian Opetushallituksen päättäjät. Tämä komitea päättää siitä, kuinka konsultointi ja suunnitteluprosessi tarkalleen ottaen toteutetaan kuluvan vuoden aikana. Sovimme:

- vastuiden jakamisesta;
- jokaisen prosessin vaiheen aikataulusta;

- kyselylomakemalleista tarveanalyysin harjoitteluun;
- palveluiden tasosta, jotka ovat mahdollisia budjetin ja henkilöstön puitteissa.

Näihin sopimuksiin päästään yhteistyöllä ystävällisessä hengessä.

Opetusministeriömme toimittaa vuosibudjetimme Maakunnalliselle Opettajankoulutuskomitealle. Sen jakaminen on sovittu kolmen CFIE:n kesken sen mukaan, kuinka monta käyttäjää kullakin on. Tällä tavalla tiedämme etukäteen toukokuussa kuinka paljon rahaa meillä on käytettävissämme tulevan lukuvuoden aikana.

Opettajankoulutuskeskustemme henkilökunnan jokainen 'opetustyön ohjaaja' toimii välittäjänä CFIE:n ja tiettyjen koulujen välillä. Oh-

**Tapaus-
tutkimus**

jaaja on vastuussa jokaisessa koulussa järjestettävästä ensimmäisestä tapaamisesta (jossa on paikalla hallintotiimien edustajat sekä opettaja joka vastaa ammatillisesta täydennyskoulutuksesta). Tässä tapaamisessa selitetään täydennyskoulutustarpeen kyselylomakkeet ja sovitaan päivistä, jolloin ohjaaja noutaa niiden tulokset. Ohjaajan tehtävänä on tehdä yhteenvetoraportti opettajien koulutustarpeista kussakin koulussa, joka esitetään CFIE:n henkilökunnan tapaamisessa.

Sen jälkeen, kun tiimimme on vertailull ja keskustellut kaikista kouluista tulleista pyynnöistä työn ohella tapahtuvaan koulutukseen

liittyen, analysoimme ne keskuksen budjettiin nähden. Voimme sen jälkeen priorisoida ja päättää mitkä toiminnot ja tapahtumat toteutetaan ja mitä uusia resursseja voidaan tulevana vuotena hankkia. Keskuksen johtaja esittelee nämä päätökset Maakunnalliselle Komitealle. Maakunnallinen Komitea puolestaan lähettää ne alueelliselle Opetusministeriölle ja näin Vuotuinen Työsuunnitelma on valmis.

Olemme huomanneet, että tämän prosessin esteetön eteneminen edellyttää hyvin toimivaa viestintää, erityisesti koulujen ja CFIE:n neuvonantajan sekä neuvonantajan ja muun tiimin välillä.

Vihje

➔ Huomioikaa 'piilokulut', kuten ohjelmistolisenssit ja ylläpitosopimukset, kun perustatte resurssikeskustanne niukoilla resursseilla.

Tunnettuuden edistäminen, identiteetti ja markkinointi

- Onko teillä 'viestintäkäytäntö', jossa tarkennetaan resurssikeskukseenne tavoitteita, strategioita, toimintasuunnitelmia ja arviointimenetelmiä?
 - Minkä perusteella tarkistatte tätä käytäntöä?
- Onko resurssikeskukseenne asiakirjoilla/näyttelyillä/viestinnällä helposti tunnistettava ulkoasu, joka auttaa keskustanne visuaalisen identiteetin luomisessa?
- Onko teillä identiteettiänne edistävää logo tai saatteko käyttää 'emoinstituution' logoa?
- Kuinka edistätte keskuksenne tunnettuutta – käytättekö tarkoituksenmukaisia keinoja kohdeikäyttäjienne saavuttamiseksi?
 - Teettekö läheistä yhteistyötä keskustanne käyttävien opettajien/kouluttajien kanssa (jotka voivat tulla samasta instituutiosta tai sen ulkopuolelta) varmistaaksenne, että he edistävät tarjottujen palveluiden tunnettuutta oppijoiden/harjoittelijoiden keskuudessa?
 - Järjestättekö itse tai osallistutteko näyttelyihin, kulttuuritapahtumiin, kirjamesuille, luku- ja kirjoitustaitokampanjoihin?
 - Järjestättekö 'avointen ovien' päiviä tai iltoja potentiaalisille käyttäjille?
- Millaiset www-sivunne ovat? Sisältävätkö ne tietoa sijainnista ja aukioloajoista vai kattavia listoja palveluitanne, luettelon voimavaroistanne, yksityiskohtia kaikista projekteistanne ja toimintoistanne?
 - Kuinka varmistatte, että keskuksenne verkossa oleva tieto on hyödyllistä, käyttökelpoista ja ajantasaista?
- Julkaisetteko resurssikeskuksen käyttäjille suunnattua tiedotetta tai esitettä, josta löytyvät aukioloajat, palvelut, yhteystiedot ja ohjeet kuinka toimintarajoitteiset ihmiset voivat käyttää palveluja?

(Huom. 'Saavutettavuuteen' liittyvät asiat löytyvät osiosta 'Käyttäjät')

**Tapaus-
tutkimus**
Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum (ÖSpK), Graz

Kuinka luodaan Kielten resurssikeskuksen identiteetti ilman ammattilaisten apua ja vähällä rahalla

Vuonna 1997 Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum (ÖSpK) oli vielä osa Itävallan Opetusministeriötä (BMBWK), mutta odotettavissa oli toiminnan ulkoistaminen piakkoin. Siihen aikaan meidät miellettiin ministeriön osaksi, eikä meillä ollut tarvittavia strategioita joilla olisimme edistäneet organisaatiomme itsenäisen identiteetin 'ÖSpK':n tunnettuutta kohderyhmiemme mielissä.

Aloitimme menestyksekkään – mutta vaikean – prosessin 'identiteetin luomiseksi' itävaltalaisen koulutusentän piirissä keskustelemalla:

- tavoitteistamme;
- tarjolla olevista mahdollisuuksista;
- ja strategioista joita voisimme käyttää; jotta kohderyhmät 'tunnistaisivat' meidät paremmin.

Mietimme uudelleen visuaalisen identiteetin

Tapaus- tutkimus

timme ja päätimme käyttää identtisiä visuaalisia symboleja jokaisessa tilaisuudessa, jossa pystyisimme kasvattamaan ja vahvistamaan tietoisuutta olemassaolostamme. Huomasimme, että ei ole mitään tarvetta palkata kallista PR-toimistoa ko. tehtävään – oikeasti väliä oli vain sillä, että ihmiset pystyivät tunnistamaan ja yhdistämään instituutiomme nimen ja logon useisiin viestimiimme oleellisiin tavoitteisiin.

Mietimme aivoriihissä nimeämme, logoamme, lomakepohjamme, olemassaolevia julkaisujamme jne. Ymmärsimme, että pieniltä tuntuvat päätökset kuten:

- milloin ja mihin logot sijoitetaan;
- minkälaisia lomakepohjia käytämme;
- muutammeko julkaisujemme ulkoasua (vaikka vähäisestäkin), jotta ne voitaisiin helposti tunnistaa instituutiomme tuottamiksi; olivat avaimia uuden identiteettimme luomisessa.

ÖSpK:n logoa, yhdessä täydellisen nimeemme kanssa, käytetään nyt kaikissa julkaisuissa, kirjeissä, esitteissä ja kansioissa. Jos vain mahdollista niin sijoitamme logon aina samaan paikkaan sivulla ja olemme myös painottaneet materiaalimme ulkoasun yhtenäistämistä niissä julkaisuissa, kansioissa, CD-ROM:ssa jne. jotka kuuluvat samaan projektiin.

Seuraava askelemme oli 'viestintästrategian' suunnittelu, jotta kaikilla viesteillä olisi haluttu suunta, painopiste ja vaikutus. Päätimme mainostaa ÖSpK:ta niin useassa tilaisuudessa

kuin mahdollista ja vierailijoille oli oltava saatavilla painettua materiaalia, vaikka budjetissa pysymiseksi se tarkoitti usein kopioituja monisteita. Kartoitimme joukon kontakteja medioissa, joita olivat muun muassa aikakaus- ja sanomalehtien koulutus-, sosiaaliala- ja erikoiskirjeenvaihtajat ja huomasimme, että suhteet joukkoviestimiin vaativat pääasiassa aikaa eivätkä rahaa! Käytimme näitä strategioita Euroopan Kielten Teemavuoden aikana ja huomaamme nykyään usein olevamme huomion kohteena ainakin mitä tulee nykykielten oppimiseen Itävallassa.

Huomasimme, että selkeästi rakennetuilla ja säännöllisesti päivitetyillä kotisivuilla voidaan tukea joskus väsyttävääkin instituution asemointiprosessia. Konseptin ja sisällön kehittäminen omatoimisesti ja teknisen kehitystyön jättäminen verkonvalvojalle voi säästää aikaa ja rahaa. Hyvää peruskonseptia voidaan myös helposti laajentaa taloudellisen tilanteen mukaan esim. interaktiivisten tietokantojen, keskustelufoorumien ja chat-huoneiden jne. kautta.

Viimeisimpänä, muttei vähäisimpänä suositelisimme avainsanojen löytämistä työtänne kuvaamaan ja niiden pitämistä lyhyinä, selkeinä ja niin yksinkertaisina kuin mahdollista. ÖSpK:n tapauksessa käytämme sanoja 'Kehitys – Levittäminen – Verkottuminen'. Tällaisista avainsanoista voi tulla PR strategianne keskeisiä kohtia ja tuon strategian tulisi hyödyntää jokaista tilaisuutta edistää tunnettuutta!

Henkilöstö

Henkilökunnan tarve

- Kuinka paljon ja millaista henkilökuntaa resurssikeskukseen tarvitsee: akateemista; opetustyötä ohjaavaa; tiedonkäsittelyn ammatillista; hallinnollista; teknistä?
 - Palkkaatko koko- vai osa-aikaisia työntekijöitä? Otatko vakituisia työntekijöitä, vai käytätkö toimialapalveluita, tuntipalkkaisia työntekijöitä, opiskelija- tai vapaaehtoistyövoimaa vai kaikkien näiden yhdistelmiä?
 - Onko kaikille työntekijöille tehty työnkuvaukset, joissa määritellään heidän tehtävänsä ja vastuunsa?
 - Täytyykö henkilöstön työskennellä normaalien työaikaisten ulkopuolella esim. iltaisin tai viikonloppuisin?

Rekrytointi

- Voitko itse rekrytoida henkilökuntaa? Kuinka hyvin olette perehtyneet työlainsäädäntöön ja esim. palkkatalukoihin?
 - Oletteko huomioineet tasa-arvokysymykset?
- Tiedättekö missä on mainostettava, jotta saadaan mahdolliset hakijaehdokkaat virkoihin?
- Onko uusille työntekijöille tehty perehdyttämissuunnitelma?

Koordinointi ja raportointi

- Onko henkilöstö perillä resurssikeskuksen raportointi- ja hallintorakenteista (esim. organisaatiokaavion muodossa)?
 - Jos olette osa suurempaa organisaatiota, tietävätkö kaikki, kuinka johto- ja koordinointiryhmän tai organisaation ulkopuolisten kollegojen kanssa toimitaan?

- Onko henkilöstölle kehitetty tapoja antaa palautetta työstään tai resurssikeskuksen toiminnasta?
- Miten ja kenen toimesta työntekijöille (vastaanotto-, ohjaus-, tekninen- ja opetushenkilökunta) laaditaan aikataulut? Entä lomat ja sijaiset?

Ammatillinen kehittyminen

- Onko teillä suunnitelma ja budjetti ammatillista kehittymistä ja taitojen jakamista varten?
 - Onko ammatillinen kehittyminen yhteydessä henkilöstön arviointiin?
 - Kuinka ammatillista kehittymistä edistetään ja tuetaan?
 - Osallistutaanko henkilöstön ulkoisen koulutuksen ja työhön liittyvien kurssien kuluihin?
 - Saako henkilöstö opintovapaata tai voiko osallistua työhön liittyville kursseille?
 - Miten henkilöstö saa tietoa koulutusmahdollisuuksista?
- Onko tärkeimmistä resurssikeskuksen käytännön toteutuksen kohdista olemassa kirjallisia ohjeita (esim. käsikirjaa)? Se säästäisi henkilöstön aikaa ja vaivaa uuden henkilöstön perehdyttämisessä.

Henkilöstön edustus ja tuki

- Tukeutuuko henkilöstö asianmukaisesti ammattiyhdistyksiin tai liittoihin?
 - Annetaanko henkilöstölle tukea ja vapaata työstä kokouksiin osallistumiseksi?
- Oletteko mukana verkostoissa, jotka tukevat ammatillista toimintaa ja kehittymistä?

Tapaus- tutkimus

APIGA, (the Association of Galician English Language Teachers), Espanja

Harjoittelijat: opiskelijat työharjoittelussa APIGA:n Kielten resurssikeskuksessa

Yksi Kielten resurssikeskusten ongelmista on se, että henkilöstöä tarvitaan enemmän kuin mihin budjetissa on varaa. Yksi mahdollinen ratkaisu on rekrytoida harjoittelijoita. APIGA, eli Pohjois-Espanjassa sijaitseva opettajajärjestö voi tarjota tähän joitain vinkkejä. On esimerkiksi mahdollista rekrytoida niitä opiskelijoita, jotka ovat vasta valmistuneet yliopistosta ja tarvitsevat työkokemusta. Tai vaihtoehtoisesti voidaan lähestyä niitä akateemisia instituutioita, joiden ohjelmiin sisältyy työharjoittelua, koska ne etsivät usein uusia organisaatioita, joihin opiskelijoita voisi sijoittaa.

Ennen harjoittelijoiden etsimistä on hyvä jakaa tehtävät työmäärältään järkeviksi kokonaisuuksiksi, jotta uudet työntekijät voisivat työskennellä järkevässä määrin heitä kiinnostavissa tehtävissä. Kun ollaan tarkasti selvillä siitä, mitä harjoittelijoiden halutaan tekevän voidaan myös helpommin vakuuttaa uudet työntekijät siitä, että heidän saamansa työkokemus on sekä tarpeellista että palkitsevaa. Vastavalmistuneelle on esimerkiksi houkuttelevampaa auttaa uuden tietokannan rakentamisessa, kuin tehdä mapituksen kaltaista yksinkertaista paperityötä.

Harjoittelijoiden työtehtävien määrittelemisestä

heti alussa on myös muutakin hyötyä eli resurssikeskuksen on helpompaa kirjata tehdyt työt virallisiin työtodistuksiin, joita opiskelijoille laaditaan heidän lähtiessään. Tällä tavalla tulevilla työnantajilla on tarkka ja selkeä kuva siitä, mitä opiskelijaharjoittelijat ovat tehneet työskennellessään Kielten resurssikeskuksessa. On myös helpompaa tarkkailla harjoittelijan edistymistä pestin aikana ilman, että vakituisen henkilöstön tarvitsee huolehtia siitä mitä harjoittelivat aikovat seuraavaksi tehdä.

Suuremmat organisaatiot voivat miettiä järjestelmällisten perehdytysohjelmien laatimista, jotta uudet harjoittelijat saavat koulutusta työn perusteisiin ja tutustuvat samalla instituutioon. Entiset harjoittelijat voivat kouluttaa uusia ja saada myös tunnustusta tästä toiminnasta.

Lopuksi miettikää erilaisia palkitsemisen tapoja, jos ette voi maksaa harjoittelijoille palkkaa. Esimerkiksi APIGA:n harjoittelijat voivat vapaasti osallistua konferensseihin ja seminaareihin tai heidän voidaan antaa liittyä organisaatioon ilmaiseksi. Tällaiset etuoikeudet ovat toki yhteydessä työsuorituksiin eli niistä nauttivat vain ne harjoittelijat, jotka ovat hoitaneet tehtävänsä.

Vihjeitä

- ➔ Ammatilliset roolit kehittyvät ja uusia nousee esiin koko ajan: kieltenopetuksen ohjaajia vastakohtana luokanopettajille, workshopin johtaja vastakohtana perinteiselle kirjastonhoitajalle ...
- ➔ Pitäkää työpaikan sisäinen seminaari siitä, kuinka informaatio- ja kommunikatioteknologiaa (ICT) käytetään, jotta henkilöstö pysyy paremmin ajan tasalla ja tehtävät hoidetaan sen myötä asianmukaisesti.

Palaute ja arviointi

- Käytättekö aikaa ja resursseja palautteeseen ja arviointiin – varaatteko riittävästi aikaa tekemiseen pohtimiseen?
- Ketkä osallistuvat palaute- ja arviointiprosesseihin – henkilökunta/käyttäjät?
- Mitä arviointimenetelmiä ja -työkaluja käytätte: kyselyitä; tilastoja; haastatteluja; lomakekyselyitä(...)?
- Mitä 'keskeisiä mittareita' käytätte resurssikeskuksenne tehokkuuden arvioinnissa?
- Keräättekö johtamistarkoituksiin soveltuvaa tietoa, esimerkiksi käyttäjämääriä, resurssien käyttöä, käyttöasteen vaihteluita kausittain? Jos keräätte niin miten?
- Keräättekö tietoa myös tiettyjen resurssien/palveluiden/tilojen/projektien 'laadusta' ja 'hyödyllisyydestä'? Jos keräätte niin miten?
- Miten käytätte palautteesta saamanne tiedon – palveluiden oppimiseen/parantamiseen/mukauttamiseen?
 - Julkaistaanko tulokset kaikkien osallisten nähtäväksi?
- Onko teillä palautelaatikko, jos on niin missä?
- Onko palautteen antaminen tehty mahdollisimman helpoksi?

Vihje

- ➔ Käyttäkää nimettömiä kyselylomakkeita vapaaehtoisen vuosittaisen palautteen saamiseksi resurssikeskuksen käyttäjiltä.

Immateriaalioikeus / tekijänoikeus

- Oletteko perillä immateriaalioikeudesta ja tekijänoikeudesta?
- Onko käyttäjille selvästi tiedotettu huomautuksin ja varoituksin tekijänoikeudellisista rajoituksista?
- Miten olette varmistaneet sen, ettei oma henkilökuntanne riko tekijänoikeuslakia koulutuksessa, tiedotuksessa tai pyytämällä 'laittomia' kopioita?
- Oletteko tietoisia niistä toimintatavoista instituutiossanne, joilla vältetään tekijänoikeuslain rikkomisen?
- Oletteko tietoisia tekijänoikeudesta siinä määrin kun se koskee aineiston digitalisointia eri muotoon?
- Mainitaanko tekijä/omistaja asianmukaisesti myös keskuksessanne tehdyissä materiaaleissa?
- Voitteko tehdä joistakin omista materiaaleistanne sellaisia, ettei tekijänoikeus koske niitä (edellyttäen, että lähde mainitaan)?
- Onko mahdollista tehdä vaihtokauppaa resurssien jakamiseksi muiden keskusten/osastojen tai ammatillisten yhdistysten kanssa?

Terveys ja turvallisuus, työympäristö

- Ovatto henkilökuntanne ja käyttäjänne tietoisia instituutionne terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä pe-riateista? Sisältyvätkö ne myös perehdyttämishjelmaan?
- Onko henkilökunnalle tiedotettu sopivista terveys- ja turvallisuuskursseista?
- Onko ensiapulaukku saatavilla ja onko henkilöstössänne ensiapukoulutuksen saaneita ihmisiä? Tietävätkö työntekijät, mistä ja miten apua voi saada hätätilanteessa?
- Onko käyttäjien, laitteiston ja resurssien turvallisuudesta huolehdittu?
- Onko tulipalon sattuessa tarvittava välineistö tarkoitukseen sopivassa paikassa? Huolletaanko sammu-tusvälineet säännöllisesti? Onko henkilökunta koulutettu toimimaan tulipalon tai hätätilanteen sattuessa?
- Oletteko mahdollistaneet turvalliset työskentelytavat henkilökunnalle ja käyttäjille? Edistättekö näitä työskentelytapoja järjestämällä ergonomisia työpisteitä, vaihtelevia työtehtäviä ja taukoja päätetyöskentelyssä?
- Onko toimintanne ympäristöystävällistä (esim. paperinkierrätys, myrkyllisten aineiden ja niitä sisältävien tarvikkeiden, kuten värikasettien, oikeanlainen hävittäminen)?

Vihje

- ➔ Terveydellisistä ja taloudellisista syistä voitte pyytää käyttäjäinne tuomaan omat kuulokkeet mukanaan.

Vakuutukset/sitoumukset

- Oletteko selvillä henkilöstönne vakuutusilanteesta? Entäpä vastuu henkilökunnasta ja käyttäjistä sekä heidän omaisuudestaan? Oletteko tiedottaneet näistä asianmukaisesti?
- Oletteko selvillä varastonne ja laitteistonne vakuutuksista esimerkiksi tulipalon, tulvan tai varkauden sattuessa?
- Onko tehty asianmukaiset turvallisuustoimenpiteet laitteiston/resurssien varastamisen estämiseksi, kuitenkin niin, että käyttäjät pääsevät keskuksen mahdollisimman vapaasti?
- Onko koko henkilökunta selvästi tietoinen käyttäjien henkilökohtaisten tietojen turvaamisesta?

Käytännön asioita

- Onko teillä ohjeet syömisestä/juomisesta/matkapuhelinten tai kannettavien tietokoneiden käytöstä resurssikeskuksessanne? Millä perusteella ohjeet on tehty?
- Kuinka hoidatte tärkeitä, mutta rutiininomaisia tehtäviä, kuten vapaasti käytettävien lähdemateriaalien hyllyihin takaisin laittamisen? Onko se yhden tai kahden työntekijän vai jaetusti koko tiimin tehtävä?
- Kuinka resurssikeskuksen siivous on järjestetty? Onko teillä sopivat laitteet ja tuotteet näyttöjen/näppäimistöjen/kuulokkeiden/nauhureiden äänipäiden puhdistamiseen? Entäpä tavallinen opetus- ja työtilojen siivoaminen?

Hyödyllisiä linkkejä

CERCLES

Confédération Européenne des Centres de Langues dans l'Enseignement Supérieur/
European
Confederation of Language Centres in Higher Education.
21 eurooppalaisen maan itsenäisten yhdistysten liitto.
www.cercles.org

CIEL Language Support Network:

Itsenäisen kielen oppimisen edistäminen.
Ladattavia CIEL käsikirjoja – käytännön ohjeita itsenäisen kielen oppimisen ja institutionaalisen opetussuunnitelman integrointiin:
Handbook 2 – Managing independent language learning: management and policy considerations
<http://ciel.lang.soton.ac.uk>

European Commission Directorate-General for Education and Culture

Kielet opetuksessa ja koulutuksessa
Sokrates ohjelma – Ehdotuksia ja Ilmoittautumislomakkeita
<http://europa.eu.int/comm/education/socrates/download.html>
Leonardo-ohjelma – Kielet ammatillisessa koulutuksessa.
<http://europa.eu.int/comm/education/languages/actions/leonardo2.html>
Alueelliset ja vähemmistökielet
<http://europa.eu.int/comm/education/langmin.html>

Katso myös osiota 'Täydentäviä lähteitä' **LRC-portaalissa: www.lrcnet.org**

K Ä Y T T Ä J Ä T

Käyttäjät määrittelevät resurssikeskuksen toiminnot ja ne tilat, resurssit sekä laitteet, joita tarvittavien palveluiden tuottaminen vaatii. Siksi on ratkaisevan tärkeää tietää, keitä käyttäjät ovat tai tulevat olemaan, mitä he tarvitsevat ja odottavat resurssikeskukselta, miten ja milloin he haluavat/haluaisivat tarjottavia palveluita käyttää.

Mikään resurssikeskus ei tarjoa palveluita kaikille alla luetelluille käyttäjäryhmille. Voi kuitenkin olla olemassa käyttäjäryhmiä, jotka voisivat hyötyä juuri teidän palveluistanne tai voisitte ehkä kehittää nykyisten käyttäjien palveluita ilman valtavia kustannuksia tai uudelleenorganisointia.

Resurssikeskuksia käytetään monella tavalla. Kaikkien käyttäjien ei tarvitse enää käydä resurssikeskuksessa henkilökohtaisesti ja teknologia antaa mahdollisuuden sen käyttämiseen etäopetuksessa paremmin kuin kymmenen tai jopa viisi vuotta sitten. Huolellisen suunnittelun ja sopivan mielikuvituksen avulla etäkäyttö mahdollistaa myös maantieteellisesti eristyneiden tai toimintarajoitteisten henkilöiden resurssikeskusten hyödyntämisen heidän fyysisestä sijainnistaan riippumatta.

Toimiva kommunikointi käyttäjien kanssa ja mahdollisuus säännöllisen palautteen antamiseen edistävät yhteistyötä ja auttavat varmistamaan sen, että tarjotut palvelut vastaavat vaatimuksia.

Kohderyhmät

Mitä seuraavista kohderyhmistä Kielten resurssikeskuksenne palvelee (tai voisi palvella) ja mitkä ovat niiden erityiset tarpeet?

Oppijat

- esikoululaiset
- peruskoululaiset ja toisen asteen opiskelijat
- kielikerhot
- yliopisto-opiskelijat (koko- ja osa-aikaiset)
- aikuisopiskelijat
- ikäihmisten yliopisto
- ammattikielten opiskelijat (kauppa/teollisuus/tekniikka/palveluala)

Kouluttajat

- opettajat (harjoittelijat/vakinaiset, kaikki koulutusalat)
- opettajien kouluttajat
- aikuisopiskelijoiden ohjaajat
- ammatillisen koulutuksen kielten kouluttajat

Päätäjät kielikoulutuksessa ja tiedonvälittäjät

- opetustyön ohjaajat ja tarkastajat
- päättäjät

- Opetusministeriön ja muiden ministeriöiden edustajat
- opetussuunnitelmien kehittäjät
- tutkintolautakunnat
- ammatilliset elimet/verkotot/yhdistykset

Instituutiot, yritykset ja muut

- kulttuuri-instituutit
- kustantamot
- radio ja televisio
- tutkijat
- kurssikirjojen ja -materiaalien kirjoittajat
- muut KRK:t (tai opettajien keskuksset)
- toimittajat
- tavallinen yleisö

Tapaus- tutkimus

CILT, the Centre for Information on Language Teaching and Research, Lontoo

Laajan käyttäjäkunnan palveleminen

'Oppijat' on yksi käyttäjäryhmä, jota CILT ei suoraan palvele ainakaan pääasiallisen toimeksiantonsa puitteissa. Niistä useista tuhansista ihmisistä, joita vieraillee CILT:n lähdekirjastossa ja niistä kymmenistä tuhansista, jotka käyttävät CILT:n verkkoresursseja joka vuosi, palvelemme kuitenkin jokaista muuta seuraavien otsikoiden mukaista ryhmää:

- kouluttajat;
- päättäjät kielikoulutuksessa;
- tiedonvälittäjät;
- instituutiot, yritykset ja muut.

Tuemme kaikkia koulutusaloja peruskoulusta (ja jopa esikoulusta) korkeakouluihin ja aikuiskoulutukseen sekä yleistä ja kielten ammatillista koulutusta.

Jokaisella näistä ryhmistä on erityistarpeensa ja ne käyttävät CILT:iä useista eri syistä. Ne:

- pääsevät käsiksi CILT:n palveluihin eri tavoin (henkilökohtaisesti, puhelimitse, kirjeitse, verkossa, koulutuskurssilla tai jonkin julkaisun kautta)
- tarvitsevat CILT:n tukea vuorokauden, lukuvuoden tai uransa eri aikoina.
- vaativat erilaisia palveluita (tietoa, neuvoja, resursseja, koulutusta, julkaisuja).

Tämä kaikki vaikuttaa tietenkin siihen, kuin-

ka palvelumme suunnitellaan ja tuotetaan.

Me esimerkiksi:

- avaamme keskuksen lukukauden aikana myöhään yhtenä iltana viikossa ja lauantaiamuisin, jotta opettajat voivat käydä keskuksessa työajan ulkopuolella;
- ylläpidämme koko Iso-Britannian kattavaa 'Comenius-keskusten' verkostoa niitä varten, jotka asuvat liian kaukana matkustaakseen Lontooseen;
- laitamme 'tiedotteemme' (jota jaetaan yli 20 000 kappaletta vuosittain) verkkoon kaikkien saataville;
- teemme yhteistyötä monen alueellisen, kansallisen ja kansainvälisen projektin kanssa, mikä auttaa meitä tavoittamaan laajemman yleisön ja jakamaan erityisosaamista ja -taitoja.

Lukuisat lähestymistavat auttavat meitä vastaamaan paremmin laaja-alaisen käyttäjäkunnan tarpeisiin:

- toimiva kommunikointi kollegoiden ja CILT:in eri osastojen välillä;
- yhteistyö ja kumppanuus ulkoisten organisaatioiden ja projektien kanssa;
- verkottuminen kaikissa muodoissaan;
- ICT:n käyttö ja Internetin mahtavan potentiaalın hyödyntäminen kaukaisten käyttäjien tavoittamiseksi ja postikulujen sekä toimitusviiveiden vähentämiseksi.

Saavutettavuus ja kommunikaatio

- Miten kommunikointe käyttäjien kanssa? Henkilökohtaisesti, opettajakollegoiden välityksellä, tiedotein, ilmoitustauluilla, sähköpostilla?
- Miten perehdytätte uusia käyttäjiä?
 - Järjestetäänkö perehdytystä tietyn aikataulun, vai tarpeen mukaan?
- Kuinka edistätte kommunikointia käyttäjien ja resurssikeskuksen henkilökunnan välillä?

- Kuinka vastaatte sekä ryhmien että yksilöiden erilaisiin käyttövaatimuksiin?
- Aikataulutetaanko opetus, neuvonta ja itseopiskelutunnit niin, että ryhmän osallistuminen on mahdollista? Onko aikataulutuksen useille eri resursseille asettamat vaatimukset otettu huomioon?
- Palveletteko myös käyttäjiä, joilla on vähäiset teknologian käyttötaidot?

Käyttäjät, joilla on erityistarpeita

- Minkälaisia tiloja teillä on käyttäjille, joilla on erityistarpeita?
- Onko erityisapuvälineitä (esim. pyörätuoli, kuulolaite) tarvitsevien henkilöiden pääsy keskuksenne tarkastettu ja onko niistä tiedotettu sekä nykyisille että tuleville käyttäjille?
 - Voidaanko pääsyä resurssikeskukseenne parantaa millään tavalla?
 - Voitteko hyödyntää sitä henkilökuntaa, joka osaa esimerkiksi viittomakieltä?
 - Tiedättekö mistä etsiä tai hakea neuvoja keskuksenne saavutettavuuden parantamiseksi?

Tapaus- tutkimus

Institute for Language and Speech Processing (ILSP), Ateena

Tavat, joilla ILSP kommunikoi käyttäjiensä kanssa

Institute for Language and Speech Processing (ILSP) tarjoaa kielellisiä resursseja hyvin vaihtelevalle yleisölle.

Pääkäyttäjryhmämme on kreikkalainen ja kansainvälinen tiede- ja tutkimusyhteisö. Pyrimme kuitenkin myös tämän käyttäjäkunnan piirissä identifiomaan tiettyjä ryhmiä sen mukaan, mistä tiedosta ja resursseista he todennäköisimmin ovat kiinnostuneita. Olemme muodostaneet 'tietokantoja' näistä erityisistä kiinnostuksen kohteista, joihin voimme kerätä tietoa käyttäjistämme ja sijoittaa tutkijat, opiskelijat, päättäjät ja muut ryhmät useisiin kategorioihin. Tällä tavalla voimme sekä valita sen ryhmän tai niiden ryhmien yhdistelmän, jolle haluamme tiedottaa tietystä asiasta tai aiheesta että kommunikoida säännöllisesti kaikkien käyttäjijemme kanssa useilla eri tavoilla.

Pääasialliseksi kommunikointitavaksi ILSP on omaksunut Internet-kotisivun käytön (www.ilsp.gr). Käytännöllisyyden ja taloudellisuuden lisäksi Internet on myös nopea kommunikointiväline, joka tavoittaa laajimman mahdollisen yleisön. Se soveltuu nimenomaan meidän käyttäjillemme, koska suurin osa heistä osaa käyttää tietokonetta, pääsee Internetiin ja on tottunut käyttämään sitä tutkimukseen ja työskentelyyn. On tietenkin suositeltavaa, että kotisivua päivitetään niin säännöllisesti kuin mahdollista ja sen tulisi sisältää kaikki ajankohtaiset uutiset, jotka kiinnostavat kulloistakin kohdeyleisöä. ILSP:n kotisivua päivitetään joka päivä ja se sisältää muun muassa menneitä, tämän hetkisiä ja

tulevia tapahtumia sekä toimintaa. Se on myös kaksikielinen (kreikka ja englanti), koska meillä on paljon käyttäjiä Kreikan ulkopuolella ja suurin osa tutkijoista, jotka eivät ehkä ymmärrä kreikkaa, ymmärtävät englantia. Resurssikeskuksen kotisivujen kielten ja päivitysten määrä on tietenkin riippuvainen budjetista ja käyttäjien tarpeista.

Internetin hyödyllisyydestä ja tehokkuudesta huolimatta jaamme monien resurssikeskusten tavoin myös tietoa, joka kiinnostaa vain tiettyä ja rajattua käyttäjäryhmää. Tätä tarkoitusta varten tuotetaan erityistä 'tiedotetta', joka sisältää Internetissä olevien materiaalien pidemmälle kehitettyjä versioita, tieteellisiä ja tutkimuksellisia artikkeleita sekä katsauksia. Näissä puitteissa ILSP tuottaa Logonavigation-nimistä tiedotetta ihmiskielten teknologioista, jota jaetaan ilmaiseksi erityisille tieteellisille eturyhmille.

Kuten muutkin resurssikeskukset, otamme yhteyttä käyttäjiimme myös henkilökohtaisesti varsinkin silloin, kun heille tiedotetaan kiireellisistä tapahtumista, toiminnasta tai julkaisuista. ILSP ottaa tällöin yhteyttä käyttäjiin sähköpostitse tai puhelimitse varmistuttuaan ensin valittujen käyttäjien kiinnostuksesta välitettävää tietoa kohtaan.

Olemme huomanneet, että on erittäin hyödyllistä osallistua konferensseihin ja näyttelyihin, joista käyttäjäryhmämme todennäköisesti löytyvät. ILSP osallistuu tällaisiin tapahtumiin ympäri vuoden tavoittaakseen mahdollisimman laajan yleisön.

Vihjeitä

- Muistakaa, että jotkut käyttäjät (erityisesti aikuisopiskelijat tai opiskelemaan palaavat) eivät välttämättä ole aiemmin käyttäneet tietokoneita tai digitaalitekniikkaa.
- Älkää unohtako hyödyntää kaikkia keinoja käyttäjien tavoittamiseksi mahdollisimman kattavasti.

Palveluiden laajentaminen

- Hyödynnättekö kaikkia mahdollisia tiloja ja palveluita, joita resurssikeskuksenne tarjoaa?
- Onko uusien käyttäjien houkuttelevuus etusijalla resurssikeskuksessanne?
 - Jos on, näkyykö se tunnettuuden edistämiseen tähtäävässä toiminnassa?
- Oletteko miettineet, miten nykyiset tilat ja palvelut saataisiin uusien kohderyhmien käyttöön?
 - Voitteko pidentää aukioloaikojaanne?
 - Voiko joitain nykyisiä palveluitanne käyttää etänä esimerkiksi puhelimitse, postitse tai Internetin kautta?
- Voitteko houkutella uusia ryhmiä käyttäjiksi hiljaisempina kausina (aluksi vaikkapa kokeiluperiaatteella)?
 - Voidaanko palveluita laajentamalla saada uusia tulonlähteitä tai toteuttaa keskuksen tehtävää paremmin ja monipuolisemmalla tavalla?
- Oletteko keskustelleet kaikkien mukana olevien (erityisesti keskuksen henkilökunnan) kanssa siitä, miten mahdollinen laajentaminen ja kehittäminen vaikuttavat heihin?

Tapaus- tutkimus

European Centre for Education and Training (ECET), Sofia

'Happy Puppy' ja 'Linguapeace': Kielten resurssikeskusverkoston perustaminen erityisryhmille (nuoret oppijat ja rauhanturvaajat)

European Centre for Education and Training (ECET), jolla on koko Bulgarian kattava kieli- ja koulutuskeskusten verkosto, on viimeisen kolmen vuoden aikana avannut toimintansa, erityisosaamisensa ja palvelunsa kahdelle hyvin erilaiselle käyttäjäryhmälle: lapsille ja rauhanturvaajille.

Lapsia (6v-12v) palvelee 'Happy Puppy'-nimisissä Kielten resurssikeskuksissa, joissa he voivat oppia englantia vapaa-ajallaan koulun jälkeen ja lomien aikana. Keskuksissa ovat käytössä muun muassa seuraavat nykyaikaiset menetelmät:

- leikin kautta oppiminen;
- itsenäinen opiskelu ja tiedon etsintä;
- vuorovaikutteiset, ohjaajan tukemat kurssit;
- multimedian hyödyntäminen ja Internetin käyttö.

Aloite rauhanturvaajien omille Kielten resurssikeskuksille saatiin englantilaisten, hollantilaisten ja slovakialaisten kollegoiden yhteistyöstä 'Linguapeace'-projektissa. Keskuksen tavoitteena on auttaa tulevia rauhanturvaajia edistyneen teknologian käytössä ja ajantasaisten ja tehokkaiden vieraiden kielten oppimisprosessimetodologioiden omaksumisessa. Olemme myös kehittäneet, ja auttaneet opiskelijoita löytämään, asiaankuuluvia resurssseja, jotka tukevat heidän kielen oppimistaan tässä hyvin erityisessä tarkoituksessa.

Vaikka näillä uusilla käyttäjäryhmillä – lapsilla ja rauhanturvaajilla – ei näyttäisi olevan mitään yhteisiä tarpeita, on meidän heille tarjoamissaan palveluissa kuitenkin useita yhteisiä piirteitä:

- vuorovaikutteiset materiaalit ja multimedialin käyttö (video erityisesti);
- ohjaajaperustaisten ja itsenäisten opiskelutapojen yhdistäminen;
- materiaalien ja ryhmän tarpeisiin sopivien lähdeviitteiden käytön opettelussa auttaminen;
- kohdekulttuurin esittely opetuksen ohessa.

Olemme voineet olla avuksi näille varsin erilaisille ja uusille käyttäjille mukauttamalla olemassa olevaa erityisosaamista ja metodologioita, joita käytetään ECET:n Kielten resurssikeskuksissa ja lisäämällä tai kehittämällä uusia aineksia tarpeen mukaan (esim. sotilasalanalistoja, räätälöityjä arviointimateriaaleja).

Meidän on täytynyt olla avoimia, sopeutuvaisia ja halukkaita oppimaan. Olemme huomanneet, että on kannattavaa rakentaa vahvuksiensa varaan ja edetä asteittain, pienestä mittakaavasta laajentaen suurempaan sitten kun konsepti toimii. 'Happy Puppy:n' tapauksessa olemme perustaneet kahdeksan alueellista keskusta viimeisen kahden vuoden aikana ja suunnitelmassa on perustaa vielä seitsemän 'Linguapeace' Kielten resurssikeskusta vuoteen 2006 mennessä. (www.linguapeace.net).

Kokemuksena näiden hyvin erilaisten ryhmien kanssa työskenteleminen on opettanut meille paljon. Se on myös antanut meille luottamusta luovuuden ja mielikuvituksen käyttöön silloin, kun mietitään mitkä uudet käyttäjäryhmät hyötyisivät Kielten resurssikeskustemme palveluista ja tiloista.

Hyödyllisiä linkkejä

- **AbilityNet**
Englannissa sijaitseva taho, joka tarjoaa erityisosaamista vammaisten tietokoneen käyttöön liittyvissä asioissa.
www.abilitynet.org.uk/content/home.htm
- **The Centre for Accessible Environments**
Englantilainen hyväntekeväisyysjärjestö, joka vastaa tiedotuksesta ja koulutuksesta vammaisten rakennetun ympäristön toimivuuteen liittyen.
www.cae.org.uk
- **CIEL Language Support Network**
Edistää itsenäistä kielen oppimista.
Ladattavia CIEL-käsikirjoja:
Handbook 6 – Making independent language learning accessible
<http://ciel.lang.soton.ac.uk>
- **European Disability Forum**
www.edf-feph.org
- **Web Accessibility Initiative (WAI)**
WAI pyrkii verkon saavutettavuuden parantamiseen teknologian, ohjeiden, työkalujen ja koulutuksen sekä tutkimuksen ja kehittämisen avulla.
www.w3.org/WAI
- **Verkon käyttökelpoisuus: Jakob Nielsenin sivut**
Useita lähteitä verkkosivujen käyttökelpoisuuteen liittyen.
www.useit.com
Katso myös osiota 'Täydentäviä lähteitä' LRC-portaalissa: www.lrcnet.org

PALVELUT JA RESURSSIT

Kielten resurssikeskuksessa tarjottavien palveluiden ja resurssien tulisi vastata käyttäjien tarpeita ja keskuksen julkilausuttua tehtävää kokonaisuutena. Todennäköisesti yksikään resurssikeskus ei pysty tarjoamaan kaikkia palveluita tai kaikenlaisia, alla lueteltuja, resursseja. Tarjottujen palveluiden valikoima ja tuettujen kielten määrä vaihtelee resurssikeskuksen koon, sijainnin ja tehtävän mukaan.

Perehdyttäminen, käyttökoulutus ja neuvontapalvelut tukevat resurssikeskuksenne itsenäisempää käyttöä. Käyttäjille sopivat aukioloajat ja tehokas luettelointi sekä resurssien esitleminen auttavat puolestaan käyttäjiä hyödyntämään palveluita parhaalla mahdollisella tavalla.

Resurssikeskuksen käyttäjiltä ja henkilökunnalta saatu palaute voi auttaa nykyisten palveluiden parantamisessa ja soveltamisessa sekä keskuksen kehittämisessä. Uusien palveluiden käyttöönotosta pitäisi neuvotella kaikkien osapuolten kanssa ja suurten uudistusten ollessa kyseessä olisi hyvä tehdä toteutettavuustutkimus.

Palvelut

Mitä seuraavista palveluista Kielten resurssikeskuksenne tarjoaa?

Pedagoginen tuki

- opettaminen/ohjaus
- kielten oppimisen neuvontapalvelut
- opettajankoulutus ja opettajien täydennyskoulutus
- ammatillisen kehittymisen kurssit
- kielten opetusta ja oppimista edistävien muutosten toimeenpaneminen
- hyvien käytännön esimerkkien julkaiseminen
- innovatiivisten käytänteiden edistäminen
- aloitteiden tekeminen
- sisäisten lähde- ja arviointimateriaalien tuottaminen
- arviointi
- todistukset
- itse- ja etäopiskelun tuki
- resurssien lainauspalvelu (yksittäinen tai verkostoitu luettelo)
- uusien käyttäjien opastaminen

Tietopalvelut

- tiedusteluihin vastaaminen (kasvokkain, puhelimitse, kirjeitse tai sähköpostitse)
- lähdetietopalvelu (sisältäen verkkopalvelun?)
- tutkimuksen tukeminen (esim. räätälöidyt bibliografiat)
- ryhmävierailut
- tiedon levittäminen muiden organisaatioiden puolesta (esim. EU:n tietopiste tai kulttuuri-instituutit)

Lisäpalvelut

- Kielten oppimisen ja monikulttuurisen tietoisuuden levittäminen ja edistäminen
- tutkiminen ja kehittäminen
- verkottuminen (yhteistyön rakentaminen sekä organisaatioiden että alalla työskentelevien välille)
- kysynnän mukaiset palvelut, (räätälöidyt palvelut esim. koulutustilaisuudet tai projektin johtaminen)
- julkaisujen myynti (sisäiset vai käyttäjille suunnatut julkaisut?)
- sosiaalisen- ja kulttuuritoiminnan ohjelma
- kokous- ja konferenssitilat/kokoushuoneet
- radio-, televisio- ym. lähetysten nauhoitukset
- kopiointi (henkilökunnalle/käyttäjille...ilmaista/maksullista?)

Tekniset palvelut

- jatkuva laitteiston ylläpito ja huolto (paikan päällä tai muualla, huoltosopimusten uusiminen)
- tietokoneverkon ja palvelinten ylläpito (digitaalisen materiaalin varastointi)
- satelliitti- (tai kaapeli-) TV:n huolto
- audio- ja videomateriaalin digitointi
- verkon ja Internetin tuki materiaalin tuottamisessa
- lisälaitteet
- neuvonta teknisesti edistyneitä palveluita käytettäessä tai niiden uusia määrittämiä esitettäessä

Tapaus- tutkimus

Opetushallitus, Suomi

Kuinka sovelletaan Kielten opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalaista viitekehystä (Common European Framework for Language Learning and Teaching, CEF) kansallisen opetussuunnitelman puitteissa

Suomalainen opetussuunnitelmaudistus on parhaillaan käynnissä seuraavanlaisessa kontekstissa:

- Nykyiset opetussuunnitelmat ovat melko avoimia paikallisille sovellutuksille ja siksi myös vapaasti muotoiltuja.
- Vieraiden kielten oppimiskyselyiden tulosten seurauksena on ilmaistu kasvavaa huolestuneisuutta koulutuksellisen tasa-arvon puolesta.
- Erialaisten koulujen ja koulutuksellisten instituutioiden opetussuunnitelmien tulisi tuottaa yhtenäisempiä tuloksia.
- Opetuksen, oppimisen ja arvioinnin välisiä yhteyksiä pitäisi kehittää oppijan itseohjautuvuuden edistämiseksi.
- Kielitaidon on selkeästi kehityttävä, kun siirrytään koulutusasteelta toiselle.
- Opettajat tarvitsevat tukea, jotta peruskoulun päättöarvosanat annettaisiin oikeutetusti nykyisen opetussuunnitelman puitteissa.

Vastatakseen näihin haasteisiin, Opetushallituksen perustamat kielten opetussuunnitelmaryhmät sopivat CEF:n tasoja ja määrittämiä vastaavan taitotasoluokituksen kehittämisestä suomalaisille yläasteille ja lukioille.

Vaikein ja suuritöisin tehtävä oli mitta-asteikon kehittäminen, koska CEF:n tasot ovat liian laajat vähäisemmän kielitaidollisen edistymisen

huomioimiseksi. Siksi oli tarpeen jakaa aluperäiset tasot, jotta ne vastaisivat suomalaisen koulujärjestelmän tarpeita. Lisäksi tunnustettiin se seikka, että CEF:n määrittelemät korkeimmat taitotasot saavutetaan hyvin harvoin yleisen koulutuksen puitteissa.

CEF:n A1-tasosta (Breakthrough) muodostettiin kolme ala-tasoa eli:

- A1.1. Kielitaidon alkeiden hallinta;
- A1.2. Kehittyvä alkeiskielitaito;
- A1.3. Toimiva alkeiskielitaito.

A2-taso (Waystage) jaettiin kahteen ala-tasoon eli:

- A 2.1. Peruskielitaidon alkuvaihe;
- A 2.2. Kehittyvä peruskielitaito.

B1-taso (Threshold) jaettiin kahteen kategoriaan eli:

- B1.1. Toimiva peruskielitaito;
- B1.2. Sujuva peruskielitaito.

B2-taso jaettiin myös kahteen ala-tasoon eli:

- B2.1. Itsenäisen kielitaidon perustaso;
- B2.2. Toimiva itsenäinen kielitaito.

Ensimmäinen ongelma, johon taitotasojen ja niiden määritelmien vahvistettaessa törmäsimme, oli se, että opettajat ymmärtävät eri tasot eri tavoin. Suunnittelimme joukon toimintoja opettajien osallistamiseksi prosessiin ja yhteisen

**Tapaus-
tutkimus**

ymmärryksen rakentamiseksi. Toimintoihin kuului määritelmien tutkimista ja niiden lajittelemista vaikeusasteen mukaan sekä näiden laitteluiden vertailemista pareittain jne. Tulok-

sena syntyi ehdotus empiiriseen aineistoon perustuvan, 'hyvän' kielitaidon standarditason määrittelemisestä sekä perusopetuksen että lukion päättövaiheeseen.

**Tapaus-
tutkimus**
Centre for Innovation and Training (CINOP), Hollanti

Hollantilaisen Ammatillisen Kieliportfolion käyttö ammattioppilaitoksissa sijaitsevilla Kielten resurssikeskuksissa

Hollantilaisissa ammattioppilaitoksissa sijaitsevilla Kielten resurssikeskuksilla on kaksi tehtävää: resurssien ja materiaalien tarjoaminen kielten oppimiseen ja kielten oppimispalveluiden tarjoaminen muille oppilaitoksen osastoille. Yhdessä SLO:n (hollantilaisen opetussuunnitelman kehittäminen) kanssa CINOP on kehittänyt Hollantilaisen Ammatillisen Kieliportfolion, joka liittyy CEF:n laajempaan Eurooppalainen Kieliportfolio (EKP)-projektiin.

Portfolion käyttöönotto edellyttää tietoisuuden lisäämistä oppijan tarpeista ja edistymisestä sekä erilaista tapaa raportoida koulutuksellisen kontekstin ulkopuolella tapahtuneesta edistymisestä.

Hollantilainen Ammatillinen Kieliportfolio (DVLP), kuten Eurooppalainen Kieliportfoliokin johon se perustuu, antaa oppijalle mahdollisuuden seurata edistymistään ja arvioida omaa pätevyyttään viidessä kielellisessä taidossa. Portfoliossa oppija toteaa omat tarpeensa, pitää kirjaa edistymisestään ja tarkastaa, että tarpeet tulivat täytetyiksi. DVLP sisältää sarjan CEF:iin perustuvia kuvaajia, jotka toimivat esimerkkeinä käytännöllisistä kielellisistä tilanteista, joihin oppija voi joutua ja joita voi käyttää itsearvioinnin tukena. Kun me CINOP:issa tuemme hollantilaisia ammattioppilaitoksia, DVLP:tä käytetään oppijoiden rohkaisemiseksi omien arviointi-ohjelmien tekemiseen ja nämä oletukset voi sitten tarkistaa heidän tasolleen soveltuviin kokeisiin osallistumalla. Oppija voi näin vertailla pätevyyttään ammatillisen kurssin lopussa odotettuun tasoon nähden. Jos eroavaisuuksia löytyy, opiskelija voi suunnitella oman oppimispolkunsu CINOP:in kehittämän 'Kielen Oppimismonitori (Language Learning Monitor)'-työkalun ja mentorin avulla. Näin voidaan keskittyä eri taitoihin tarpeen mukaan ja lyhyi-

nä jaksoina kurssin aikana. Tämän jälkeen edistymistä voidaan arvioida uudelleen ja oppimispolkua vastaavasti mukauttaa.

Tällä hetkellä DVLP on täydessä käytössä kolmessa hollantilaisessa ammattioppilaitoksessa ja sen käyttöönottoa esitetään parhailaan kahdeksassa muussa. Toivomme, että alati laajenevan DVLP:n käyttöönoton myötä suurin osa ammattioppilaitosten kielten opetuksesta tapahtuu Kielten resurssikeskuksissa. Siten resurssikeskusten materiaalien ja resurssien järjestäminen sekä portfolio ja CEF:in tasot ovat yhteydessä toisiinsa. Yleisellä tasolla materiaalien koodaus kielen, ammatillisen kurssin, ja tason mukaan sekä kuvausten sisällyttäminen 'osaa'-toteamuksina on melko helppoa. Tehtävän helpottamiseksi opettajien osalta, CINOP on suunnitellut CEF:ia soveltaen puitteet ammatilliselle kielten oppimiselle (Het Raamwerk Vreemde Talen voor het secundair beroepsonderwijs).

Pienille ja itsenäisille resurssikeskuksille, jotka työskentelevät CEF:in kanssa voisi olla mielenkiintoista tutkia materiaalin koodausta yllä ehdotetulla tavalla. Keskukset voisivat myös harkita Eurooppalaisen Kieliportfolion käyttöönottoa, koska se voisi auttaa opiskelijointa keskittymään yksilöllisiin tarpeisiinsa ja seuraamaan sekä pohtimaan omaa edistymistään.

Hollantilaiseen Ammatilliseen Kieliportfolioon, jonka Euroopan neuvosto akkreditoi syyskuussa 2001, voi tutustua verkossa (englanniksi ja hollanniksi) osoitteessa www.trefpunttalen.nl (valitse ensin 'taalportfolio BVE' sitten 'downloads' ja vielä 'European Language Portfolio for Vocational Education – English translation of the Dutch version').

**Tapaus-
tutkimus**
CDI yliopisto, (Center for Distance Education), Ljubljana

Innovatiivinen käytäntö: muutosten toteuttaminen oppijakeskeisen lähestymistavan edistämiseksi tekstinymmärrys- ja puhetaidossa Kielten resurssikeskuksessa

Viimeisen neljän vuoden aikana olemme toteuttaneet Kielten resurssikeskuksessamme joitakin suuria muutoksia opiskelijoiden tekstinymmärrys- ja puhetaidon kehittämiseen ja harjoitteluun liittyen. Nämä muutokset on toteutettu ottamalla käyttöön oppijakes-

keisempi lähestymistapa etenkin resurssien ja aiheiden valinnan suhteen.

Opiskelijamme ovat aikuisia, suurin osa heistä työskentelee täysipäiväisesti ja he käyvät jatko- tai uudelleenopetuskursseilla. Useassa

Tapaus- tutkimus

tapauksessa heidän täytyy läpäistä vieraan kielen koe jonkin erityisalan, esimerkiksi elektroniikan tai koneenrakennuksen, loppututkimtoa varten. Tämän vuoksi opiskelijamme ovat usein stressaantuneita ristiriitaisten ajankäyttövaatimusten vuoksi, mikä voi johtaa vähäiseen osallistumiseen, edistymättömyyteen ja huonoihin arvosanoihin, mikä puolestaan vähentää motivaatiota.

Päätimme siirtyä opettajan perspektiivistä oppijan perspektiiviin opiskelijoiden autonomian ja motivaation lisäämiseksi. Tämän saavuttamiseksi meidän täytyi muuttaa rooliämme opettajana niin, että emme enää yksin päättäneet materiaaleista, toiminnasta, medioista, aikatauluista ja työskentelytavoista, vaan keskityimme valitsemaan, tuottamaan ja järjestämään useita eri resursseja samalla, kun autoimme opiskelijoitamme itsenäisemmiksi oppijoiksi.

On olemassa useita tapoja oppijakeskeisen lähestymistavan edistämiseksi resurssikeskuksessa. Meidän tapauksessamme tekstinymmärrys- ja puhetaitoon liittyvät muutokset osoittautuivat erityisen onnistuneiksi:

- **Tekstinymmärrystaidot:** 'pakollinen luettava' on osa kurssejamme. Kuitenkin sen sijaan, että määräisimme sen mitä on luettava, tarjoamme opiskelijoillemme laajan valikoiman luettavaa materiaalia, josta he voivat itse valita. Tarjoamme listan, jossa on noin 40 otsikkoa sisältäen tarinoita, joihin tunnetut elokuvat perustuvat tai kirjoja, joita opiskelijat ovat voineet lukea aiemmin sloveeniksi. Materiaaleja voi lukea resurssikeskuksessa tai lainata itselle. Opiskelijat ovat itse vastuussa sopivan tasoisten materiaalien valitsemisesta ja niiden sisällön mielenkiintoisuudesta sekä haastavuudesta lukijalle. Tuemme heitä valinnoissa, autamme tavoitteiden asettamisessa osana op-

pimisprosessia ja neuvomme heille erilaisten metodien käyttöä valmistauduttaessa tutkintojen tekstinymmärtämisen osioita varten. Me myös rohkaisemme heitä käyttämään Internetiä, josta löytyy luetun ymmärtämisen harjoituksia ja muutenkin suuria määriä luettavaa.

- **Puhetaidot:** suulliset kokeet koostuivat ennen määrätyistä teemoista, jotka olivat usein liian yleisluontoisia stimuloidakseen opiskelijoita ja johtivat huonoihin suorituksiin. Opiskelijoiden puhetaidoissa ei usein ollut mitään vikaa, mutta he eivät pystyneet puhumaan aiheesta kiinnostuksen puutteen vuoksi. Ratkaisuna tähän ongelmaan sallimme ja aktiivisesti rohkaisimme opiskelijoita valitsemaan keskustelunaiheensa itse. Keräsimme yhteen lähdemateriaalia useista erilaisista aiheista ja samalla tavoin kuin tekstinymmärrystaidon harjoittelussa panostimme opiskelijoiden auttamiseen vastuun ottamiseksi omasta oppimisestaan. Tunneilla jokainen opiskelija saa mahdollisuuden sekä kertoa mielipiteensä ja puolustaa sitä että jakaa ajatuksia ja näkemyksiä muiden kanssa.

Muutokset, joita teimme resurssikeskuksen opiskelijoiden tekstinymmärrys- ja puhetaidon kehittämisen tapoihin, ovat osoittautuneet tuloksiltaan hyvin rohkaiseviksi. Meidän on todistetusti mielenkiintoisempaa työskennellä opiskelijoiden kanssa, jotka valmistelevat aiheita työhön ja harrastuksiin liittyen. Lisäksi se on monin verroin motivoivampaa opiskelijalle itselleen. Suullisista kokeista näyttää tulleen 'inhimillisempiä'. Opiskelijat eivät stressaannu kokeista yhtä paljon kuin ennen ja he ovat innostuneita käyttämään kohdekieltä sellaisista aiheista puhumiseen, jotka liittyvät heidän oikeaan elämäänsä. Tämän vuoksi on aika selvää, että myös tiedon taso ja oppimisen tulokset ovat parantuneet.

Vihjeitä

- Kuinka liitetään kansalliset opetussuunnitelmat ja CEF:n tasot toisiinsa. Standardiasetelman malli (suomalainen vihje):
 - ▶ valitkaa ryhmä kokeneita opettajia ja tutustuttakaa heidät CEF:n tasoihin ja määrityksiin;
 - ▶ valmistelkaa kansalliselle kontekstille olennaisia suorituskategorioiden kuvauksia;
 - ▶ kategorioiden luokitukset muodostetaan yhteisymmäryksessä ryhmätyön ja keskustelujen kautta;
 - ▶ kerätkää yhteen yksilölliset ja ryhmien luokitukset;
 - ▶ valmistelkaa, tarkistakaa ja viimeistelkää suorisstandardit;
 - ▶ kerätkää yhteen todisteet kelpoisuudesta ja tekninen dokumentaatio.
- Tieto- ja kyselypalvelut – jos kyselyjä tulee paljon samasta aiheesta voitte harkita FAQ (usein kysytyt kysymykset) osion tai 'Tiedoksi'-monisteiden tuottamista ajan säästämiseksi ja vastausten johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

Lähteet

Muoto

- Missä muodossa resurssikeskukseenne tarjoaa palveluitaan?
 - **Ihmiset:** opettajat, kielineuvojat, vastaanotto- ja tietopalveluhenkilökunta?
 - **Painotuotteet:** kirjat, oppimateriaalit mukaan lukien; lähdelehdet; aikakaus- ja sanomalehdet; asiatiedotteet; lomakkeet; julisteet; laitteiston ja tilojen käyttöohjeet?
 - **Video (tai DVD):** opetus/oppimateriaalit; opetusvideot; elokuvat (joissa mahdollisesti kohdekieliset tekstitykset); radionauhoitukset?
 - **Suorat satelliitti/digitaaliset lähetykset;** TV tai radio (ajankohtaiset asiat)?
 - **Audio (kasetit; CD-ROM):** opetus/oppimateriaalit; ääntämisen harjoitteluun tarkoitetut välineet, radionauhoitukset?
 - **Tietokoneohjelmat:** oppimisresurssit (joissa painettuja/graaafisia/audio- tai videoelementtejä)?
 - **Verkko:** Internetin resurssit (elektroniset lehdet; on-line tietokannat; omat sivut; linkkilistat; WWW)?

Sisältö

- Millaista sisältöä eri käyttäjäryhmänne tarvitsevat?
 - **Oppijat (kaikki osa-alueet):** oppimisresurssit; oppimisstrategioihin metodologisia apuvälineitä ja neuvoja tarjoavat asialistat; lähdemateriaali; oppikirjat ja täydentävä materiaali; autenttiset materiaalit (esim. sanomalehdet); kielen oppimispelit ja tietokoneohjelmat; tiettyihin aiheisiin keskittyvät asiakirjat/tiedostot?
 - **Kouluttajat ja muut käyttäjät:** opetusmateriaalit/oppikirjat; resurssilähteet; autenttiset materiaalit; soveltava kielitiede; kielen opetuksen metodologiaa käsittelevät olennaiset tekstit; eri aineiden välistä yhteistyötä tukeva materiaali, kokeet; lainsäädäntö; tieteelliset ja muut aikakauslehdet; nauhoitetut kohdekieliset radio- ja televisiolähetykset?

Tapaus- tutkimus

Centre de Recursos de Llengües Estrangeres (CRLE), Barcelona

Resurssien tarjoaminen eri muodoissa ja kuinka opettajat niitä hyödyntävät

Keskuksemme pääkäyttäjät ovat yleissivistävän opetuksen ja perusopetuksen jälkeisen koulutuksen vieraiden kielten opettajat. Henkilökuntamme toimintaperiaatteena on avustaa niitä vieraiden kielten opettajia, joilla on kokemusta opettamisesta ja jotka ovat osoittaneet erityisosaamista sekä joilla on vahva sitoutuminen alan innovaatioihin (esim. eurooppalaisiin projekteihin tai paikallisiin pilottiprojekteihin osallistuminen; opettajankoulutuksessa toimiminen tai oppikirjojen kirjoittaminen).

CRLE:n henkilökunta neuvoo ja tukee ydin- ja valinnaiseen opetussuunnitelmaan kuuluvien kielten opetuksen ammattilaisia seuraavasti:

- neuvojen ja tuen tarjonta apurahojen, opetusmateriaalien, innovaatioprojektien jne. suhteen joko kasvokkain (sopimalla tapaaminen), puhelimitse tai sähköpostin kautta;
- audiovisuaalisten materiaalien lainauspalvelu, jota voi käyttää verkossa olevan luettelon kautta (www.xtec.es/cgi/mediateca_crle);
- päivitettyt instituution ylläpitämät sivut (www.xtec.es/crle), joissa opettajille on tarjolla:
 - CRLE:n suunnittelemaa ja julkaisemaa ladattavaa tukimateriaalia uusien käytänteiden esittelemiseksi ja uusien koulutuksellisten menettelytapojen havainnollistamiseksi (esimerkkejä ja ohjeita englannin, ranskan ja saksan opetuk-

seen perus- ja toisen asteen koulutuksessa);

- erilaisten innovaatiohjoelmien kuvauksia ja niihin osallistumisen aikarajat;
- yleisten verkkolinkkien luettelo, josta voi olla hyötyä niissä kolmessa vieraassa kielessä, joita pääasiassa opetetaan perusopetuksen piirissä;
- Internet luokkahuoneessa-projekti (verkko-opiskeluun tarkoitettun ammatillisen ja koulutuksellisen sisällön 'varasto' – www.xtec.es/aulanet), joka koostuu kahdesta toisen asteen englanninopetuksen kurssimateriaaleista ja yhdestä myöhäisen perus- tai aikaisen toisen asteen koulutuksen kurssimateriaalista;
- opettajien tai ammattisuunnittelijoiden kysynnän mukaan kehittämää verkko-opetuksen tukimateriaalia.

Tarjoamme myös:

- laitteiston (tietokoneet ja ohjelmat) vieraiden kielten luokkiin kaikissa valtion kouluissa;
- relevanttia koulutusmateriaalia 80:lle katalonialaiselle opettajakeskukselle (eli hajautettu saatavuus);
- korvamerkittyjä varoja budjetista koulujen auttamiseksi innovaatioprojektien toteuttamisessa;

Tapaus- tutkimus

- räättälöityjä opettajankoulutus- ja lähde- materiaaleja sekä julkaisuja innovaatio- projekteihin osallistuville kouluille.

Tarjoamme myös tutkintoyksikköme kautta seuraavanlaisia resursseja vieraiden kielten aikuisopiskelijoille ja heidän opettajilleen:

- verkossa on saatavilla interaktiivisia aikaisempia englannin, ranskan ja saksan virallisia kokeita itseopiskelua varten (www.xtec.es/crle/eoi), jotka sisältävät CEF:n B1 tasolle tarkoitettuja videopätkiä;
- katalaanin, englannin, ranskan, saksan,

italian, venäjän ja espanjan CEF:in taso- ja B1 ja B2 vastaavien vanhojen virallisten kokeiden lainauspalvelu;

- esimerkkinäytteitä virallisista päättökokeista (baskin, katalaanin, kiinan, hollannin, englannin, ranskan, saksan, kreikan, italian, japanin, portugalin, venäjän ja espanjan kielissä), jotka vastaavat CEF:in tasoja B1 ja B2.

Tavoitamme laajan yleisön, koska tarjoamme monipuolisia tapoja resurssien käyttöön eri muodoissa.

Tapaus- tutkimus

Language Centre of the University of Iceland, Reykjavik

Internet-lähteiden luominen julkaisemalla opiskelijoiden töitä verkossa

Language Centre of the University of Iceland:issa opetetaan viittä vierasta kieltä (tanska, englanti, ranska, espanja ja saksa) ohjatun itseopiskelun avulla. Ohjatun itseopiskelun ohjelmaan kuuluu 5-6 hengestä koostuvan pienryhmän ja ohjaajan tunnin kestävä tapaaminen joka viikko. Muutoin opiskelijat opiskelevat kieliä itsenäisesti, tutoreiden ohjannassa.

Lukuvuosi jaetaan kahteen kauteen, jotka ovat 13 viikon mittaisia. Syyslukukauden kurssit perustuvat laajaan teemavalikoimaan, kun taas kevätlukukauden kurssit keskittyvät kahteen kolmeen pääoppiainealueeseen, joista opiskelijat valitsevat kaksi aihetta oman kiinnostuksensa mukaan.

Lukukauden ensimmäisellä oppitunnilla orientoidutaan opintoihin ja päätetään yksilöllisistä tavoitteista. Yhteistyössä ohjaajan ja opiskelutovereiden kanssa valitaan kahdesta oppiainealueesta kaksi aihetta. Täten kurssit kattavat noin kymmenen erityistä aihetta ja jokainen opiskelija käyttää noin seitsemän viikkoa tietyn aiheen parissa työskentelyyn. Aiheiden tulisi mielellään liittyä opiskelijan kotimaahan. Meidän mielestämme heidän on hyödyllistä pystyä kommunikoidaan vieraiden kielten natiivipuhujien kanssa esimerkiksi turisteja opastettaessa, kansainvälisessä kaupankäynnissä tai konferensseihin osallistuttaessa.

Seuraavien kahden oppitunnin aikana käydään kriittisiä keskusteluja ja pidetään vapaamuotoisia esitelmiä valittujen aiheiden perusteella. Niillä tähdätään kommunikointitaitojen parantamiseen ja aiheiden kehittelyyn niin, että opiskelijat voivat tehdä niihin rajauksia ja tulla tietoisiksi eri lähteistä, joita voidaan käyttää sisällön yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.

Neljännellä, viidennellä ja kuudennella op-

pitunnilla on tarkoitus kehittää aiheita kirjallisesti prosessikirjoituksen kautta: opiskelutoverit arvioivat ensimmäisen version, johon tehdään korjauksia, jonka jälkeen se annetaan ohjaajalle lisäarviointia varten. Sitten seuraavat viralliset esitelmät aiheista. Tässä vaiheessa voi vaihtoehtoisesti joko kuvata tapahtumat videolle tai pyytää mukaan syntyneitä kohdekielen puhujia. Opiskelijat viimeistelevät dokumentin, jotta se voidaan julkaista Internetissä kielikeskuksen Forum Islandiae sivuilla.

Kirjoitelmien julkaiseminen motivoi opiskelijoita tärkeiden verkkojulkaisuissa tarvittavien työkalujen käyttöön (esim. kielen oikeellisuus, johdonmukainen järjestys, edistyneen sanaston ja liitesanojen käyttö, linkkien käyttö, visuaalisesti elähdyttävien dokumenttien luominen). Opiskelijat saavat palautetta kohdekielen natiivipuhujilta, joita pyydetään kirjoittamaan artikkelista lyhyt katsaus, joka myös julkaistaan samoilla www-sivuilla. Tällä tavoin opiskelijoita rohkaistaan sivujen selailuun ja vertaisarvioinnin käyttöön osana heidän omaa oppimisprosessiaan.

Seitsemännen viikon aikana tuotetaan kirjallinen itsearviointi. Lisäksi käydään kriittisiä keskusteluja, joissa opiskelijat pohtivat oppimisprosessiaan ja edistymistään. Kielen uusista opiskelutavoitteista keskustellaan ja päätetään. Toinen aihe vahvistetaan tai valitaan uusi aihe. Tämä prosessi toistetaan kurssin toisen puoliskon aikana.

Kurssin päättyessä opiskelijat ovat:

- saaneet kokemusta vaihtelevasta valikoimasta kielellisiä toimintoja ja prosesseja, jotka kehittävät itsenäisiä oppimistaitoja ja oman ajattelun pohdintaa;
- tulleet tietoisiksi itse- ja vertaisarvioinnin hyödyllisyydestä;
- osoittaneet lyhyt- ja pitkäaikaisten kielisten tavoitteiden asettamisen tärkeyden.

Vihjeitä

- Rohkaiskaa käyttäjiä omien materiaalien tuottamiseen. Oikoluvun jälkeen ne voidaan liittää sisäisten materiaalien listaan.
- Vertaisopettamisen ja yhdessäoppimisen kautta myös käyttäjiä voidaan ajatella resurssina.
- Todenperäisten kirjoitettujen tarinoiden lainausjärjestelmän avulla vanhemmat voivat osallistua lasten kielellisen altistamisen lisäämiseen. Lisäksi ne nostavat vanhempien luottamusta vieraan kielen omaan suulliseen taitoon.
- Hyödyntäkää Internetissä vapaasti jaossa olevia ohjelmia, joiden avulla voi suunnitella ja kehittää interaktiivista materiaalia.
- Kun ostate tietokoneohjelmia, varmistakaa että lisenssi antaa mahdollisuuden palvelupaketin verkkokäyttöön, päivittämiseen jne.
- Kannattaa käydä katsomassa kustantamoiden verkkosivuja, koska jotkut niistä tarjoavat ilmaisia materiaaleja. Kustantamot tarjoavat usein ilmaisia kopioita, varsinkin jos käyttäjänne ovat opettajia.
- Muistakaa pitää kirjaa lainatuista materiaaleista, jotta ne saadaan liikkumaan nopeasti käyttäjältä toiselle.

Hankintakäytäntö

- Onko teillä kirjattua hankintakäytäntöä? Kuka sen kirjoittaa ja kuinka usein se tarkistetaan?
- Onko se yhteydessä resurssikeskuksen julkilausuttuun tehtävään, käyttäjien tarpeisiin ja tarjolla oleviin tiloihin?
 - Vastaako se kokoelman valikoimaa ja laajuutta?
 - Kuinka laajaa kielivalikoimaa tuette ja millä tasolla?
 - Kuinka monta kopiota (tai ohjelmalicenssiä) kustakin resurssista tarvitaan?
 - Onko toimiva kommunikointi varmistettu teidän ja opetushenkilökunnan välillä, jotta opiskelijoille on tarpeeksi varastossa niitä lähteitä, joita opettajat heille suosittelvat?
- Voivatko käyttäjät tutustua hankintakäytäntöön? Jos voivat niin miten ja missä?
 - Voivatko he kommentoida sitä tai tehdä hankintaehdotuksia?
- Kuinka varmistatte, että olette tietoisia markkinoiden tarjonnasta?
 - Oletteko säännöllisesti yhteydessä kustantajiin/materiaalien tuottajiin? Oletteko heidän postituslistoillaan tiedon saamiseksi uusista lähteistä?
 - Kuinka löydätte käyviä lähteitä niistä kielistä, joita käytetään, opiskellaan ja opetetaan vähemmän (LWULT)? Oletteko harkinneet avun pyytämistä suurlähetystöiltä ja muilta kulttuurillisilta organisaatioilta? Entäpä Internet?

Vihje

- Käyttäkää kyselylomaketta saadaksenne hankintaehdotuksia käyttäjiltä.

Luettelointi

- Voitteko luetteloida ja luokitella lähteenne tehokkaasti nykyisiä luettelointi- ja luokittelujärjestelmiä käyttämällä?
- Keiden saatavilla luettelonne on? Henkilökunnan, nykykäyttäjien, mahdollisten tulevien käyttäjien?
- Missä muodossa luettelonne on saatavilla?
 - Onko se saatavilla painettuna/verkossa (yleisesti vai salasanan takana)?
 - Oletteko tehneet käyttäjäystävällisiä, mutta riittävän yksityiskohtaisia ohjeita siitä kuinka luetteloa käytetään? Ovatko ne sekä henkilökunnan että käyttäjien saatavilla?
- Ovatko luettelonne ja luettelointijärjestelmänne hankintakäytäntönne mukaisia?
- Jos harkitsette järjestelmän muuttamista, oletteko ottaneet selvää olemassa olevista järjestelmistä ja hakuteoksista?

- Täytyykö tiedostojenne sopia yhteen MARC-järjestelmän kanssa (Unionin luettelonkäyttöä varten) ja ovatko ne vain henkilökuntaa ja käyttäjiä varten?
- Antaako luettelonne mahdollisuuden saatavana olevien kappaleiden jäljittämiseen, sijainnin ja lainausstatuksen selvittämiseen jne.?

Tapaus- tutkimus

European Centre for Modern Languages (ECML) of the Council of Europe, Graz, Itävalta

Toimenpiteet uuden kirjastohallintajärjestelmän hankkimiseksi ECML dokumentaatiota ja resurssikeskusta varten sekä verkkoluettelon tarjoamisen mahdollistamiseksi

ECML:n nykyinen kirjastokokoelma koostuu 3800 dokumentista. Vuodesta 1995 lähtien dokumentaatio- ja resurssikeskus on käyttänyt tietokantaa, jonka luettelo ei pääse käsiksi verkossa. ECML päätti vuonna 2001 korvata silloisen järjestelmän nykyaikaisella ja tehokkaalla työkalulla, joka:

- sallii ympärivuorokautisen käytön ja perinteisen sekä elektronisen ECML lähdemateriaalin toimittamisen asiantuntijoille ja muille kiinnostuneille käyttäjille;
- vastaa kaikkiin kirjastoautomaatiikan perustarpeisiin (hankinta, luettelointi, etsiminen, kierto, arkistohallinta, raportointi, tilastointi, näyttöluettelot verkossa...).

Dokumentaatio- ja resurssikeskus tutki ensin ECML:n nykyisiä ja mahdollisia tulevaisuuden tarpeita sekä määritteli projektin osakkaat.

Tarveanalyysissä otettiin huomioon: instituution yleinen organisointi ja toiminnat (koska ECML on Euroopan neuvoston etäyksikkö); olemassa oleva infrastruktuuri; saatavilla olevat resurssit, eri tasoilla ilmenneet vaikeudet ja odotukset.

Nykytilanne analysoitiin:

- haastattelemalla asiaankuuluvia henkilökunnan jäseniä sekä ECML:ssä että Euroopan neuvostossa;
- vieraillemalla Itävallan kirjastoyhdistyksen (Austrian Library Association) vuotuisessa näyttelyssä;
- osallistumalla uusimpia kirjasto-ohjelmistojen kehityssuuntia kartoittavaan tiedotuskokoukseen, jonka järjesti paikallinen palveluntarjoaja;
- keräämällä asiaan liittyvää tietoa kirjastojärjestelmistä ja niiden tuottajista.

Nämä toimenpiteet antoivat meille mahdollisuuden hankkia syvällisempää tietoa siitä, mitä nykyiset ja mahdollisesti tulevat tietokoneohjelmat voisivat meille tarjota.

Toiminnalliset, tekniset (usean tehtävän, prosessoinnin, ohjelmoinnin, sijainnin ja kielellisen ympäristön samanaikainen hoitaminen; teknologia, laitteet, turvallisuus...) ja standardisoinnin vaatimukset määriteltiin ja muutettiin joko 'pakollisiksi' tai 'valinnaisiksi' tekijöiksi tarjouspyynnössä.

- Tarjouspyyntö lähetettiin 14 toimittajalle ympäri Eurooppaa (pääasiassa Iso-Britanniaan, Saksaan ja Ranskaan), joista kahdeksan lähetti takaisin enemmän tai vähemmän yksityiskohtaisen ehdotuksen.
- Vertailutaulukoiden avulla keskus pystyi arvioimaan tarjouspyynnön vaatimusten noudattamista ja ymmärtämistä sekä ensimmäisiä kustannusarvioita.
- Kokonaisuudessaan hinnat perustuivat kokoelman kokoon ja käyttäjälisenssien tasoihin sekä määrään.

Valittu järjestelmä tarjoaa parhaimman ja taloudellisimman ohjelmiston, jonka pystyimme löytämään. Sillä on suuri määrä käyttäjiä (Euroopan neuvosto mukaan lukien) ja se vastaa kaikkia meidän vaatimuksiamme. Se on myös riittävän joustava ilman tarvetta suureen määrään muutoksia, jotka voisivat vaikeuttaa päivittämistä. Se tukee kaikkia tarpeellisia standardeja ja niiden päivitettyjä versioita. Keskuksella on hyvin selkeä näkemys siitä, mitä onnistuneeseen käyttöönottoon tarvitaan. ECML voi lisäksi hyötyä Euroopan neuvoston pääkirjaston erityisosaamisesta ja tuesta.

Seuraavissa vaiheissa (2002-2003) paneudutaan todennäköisesti tiedon muuntamiseen, uudelleenluettelointiin Euroopan neuvoston eurooppalaisen koulutuksen hakuteoksen mukaisesti (vaikka uusi järjestelmä voi palauttaa ECML:n sisäiset luetteloitintermit), käyttöliittymän muokkaamiseen, luettelon tunnettuuden edistämiseen ja käytettävyydesteihin.

Tapaus- tutkimus

CILT, the Centre for Information on Language Teaching and Research, Lontoo

CILT-luettelon laittaminen verkkoon

Jo silloin, kun CILT:n luettelo muutettiin korteilta tietokoneelle vuonna 1996, oli nähtävissä sen seuraava askel eli luettelon saattaminen verkkokäyttöön. Toivoimme sen tarjoavan käyttäjille, kautta koko Ison-Britannian ja laa-

jemminkin, hyödyllisen bibliografisen työkalun, jota voitaisiin käyttää lähteiden ja materiaalien tunnistamiseen riippumatta siitä käyvätkö he kirjastossa vai eivät.

**Tapaus-
tutkimus**

Tiedostomme ovat joskus melko epäselviä ja saatavilla eri muodoissa, eikä niitä ole ollut mahdollista liittää Kirjojen kansainväliseen standardinumeroitijärjestelmään (ISBN). Niiden muuntaminen osoittautuikin vaikeaksi tehtäväksi. Meillä ei itsellä ollut henkilökuntaa eikä tiloja muuntamisen toteuttamiseksi. Myöskään tiedostojen muuntamiseen palkatulla yhtiöllä ei ollut erikoistunutta henkilökuntaa, joka olisi pystynyt syöttämään tietoja oikein usealla eri kielellä. Lisäksi tiedon syöttäminen määrätyn pituisiin kenttiin osoittautui ongelmalliseksi, koska se johti useassa tapauksessa tiedon lyhentämiseen ja tyypistämiseen. Paikalla oleva henkilökunta voi joissain määrin auttaa käyttäjiä, jotka törmäävät vaikeuksiin luettelon epätarkkuuksista johtuen. Tämä apu ei ole samalla tavalla verkon etäkäyttäjien saatavilla.

Verkkoluetteloinnissa käytettävästä OPAC:ista päättäminen oli itseasiassa melko suoraviivaista. Huomasimme pian, että luettelointijärjestelmät ja OPAC:it oli yleensä integroitu toisiinsa, joten luettelomme kanssa yhteensopimattoman OPAC:in käyttö olisi ollut sekä vaivalloista että kallista. Koska käyttämässämme luettelointijärjestelmässä ei alun perin ollut verkko-OPAC:ia, harkitsimme jopa uudelleen aloittamista eri luettelointijärjestelmällä. Tässä tapauksessa se ei onneksi ollut tarpeen.

Heti kun tiesimme, mitä verkko-OPAC:ia

aiomme käyttää ja mihin se pystyi, aloitimme tarpeelliset valmistelevat työt sen verkkoon laittamiseksi.

Näitä töitä olivat:

- yleinen tietojen päivittäminen, mukaanolukien sijaintien syöttäminen ja julkaisupäivien muuttaminen, koska ne oli usein syötetty väärin kenttiin:
 - aiemmin mainituista syistä johtuen tämä oli suuritöinen, mutta oleellinen tehtävä jotta etäkäyttäjät voisivat hyödyntää luetteloa kokonaisuudessaan;
- luettelon käyttöohjeiden kirjoittaminen muistiin:
 - ennen tätä meidän täytyi perinpohjaisesti tietää luettelon kyvyt käytännössä. Käyttäjien auttamiseksi parhaalla tavalla halusimme selkeiden ohjeiden lisäksi heitä koskevia esimerkkejä, ohjelmistoyrityksen toimittamien sijaan;
- sivun luominen luettelon integroimiseksi CILT:in verkkosivuille:
 - tämä oli tärkeä asia meille ja kysymisen arvoinen myös niille joiden resurssikeskus on osa suurempaa organisaatiota. Sivun toteutettiin yhteistyössä CILT:in verkon ylläpitäjän kanssa.

Saamamme positiivisen palautteen perusteella olemme varmoja, että näkemämme vaiva ei ollut turhaa.

Vihjeitä

- Etsikää seuraavanlaisia piirteitä valitessanne verkko-Opac:ia:
 - ▶ tekstinmuokkausmahdollisuus;
 - ▶ miellyttävä ja helppokäyttöinen käyttöliittymä;
 - ▶ hakutoiminnon mahdollisuus kaikissa kentissä, jotka sisältävät merkittävää tietoa (ei pelkästään kirjoittaja, otsikko tai aihe);
 - ▶ yhtäaikainen haku useammassa kuin yhdessä kentässä;
 - ▶ mahdollisuus valita ja tulostaa tiedostoja.
- Hyödyntäkää jo olemassa ja käytössä olevia järjestelmiä sekä alan erityisosaajia niin samoja asioita ei tarvitse 'keksiä uudelleen'.
- Lähdeluetteloa uudistettaessa voidaan myös miettiä siihen liittyvien järjestelmien ja työtapojen tarpeellisuutta (mitä voidaan automatisoida, mitä toimintoja voi jättää kokonaan pois...).

Lähteiden esittäminen

- Kuinka lähteenne ovat käyttäjien saatavilla?
 - Oletteko punninneet tarkkaan suljetun- ja avoimen käytön vaihtoehtoja eli voivatko käyttäjät ottaa lähteet itse käyttöön vai antaako ne joku henkilökunnasta turvallisuuden varmistamiseksi?
- Ovatko lähteet esillä ja hyllyissä jonkin teeman, kielen tai muun vastaavan mukaan?
- Onko lähteet esitetty mahdollisimman kattavasti tavalla, joka rohkaisee itsenäistä käyttöä (vapaa käytettyys, helppo ymmärtää, miellyttävät näytöt)?

Tapaus-
tutkimus**Centre des Langues Luxembourg, Luxemburg**

Erikielisten lähteiden hallinta: materiaalien järjestäminen ja esittely kahdeksalla kielellä itsenäisesti käytettävässä resurssikeskuksessa

Luxemburg on monikielinen maa, jossa on edustettuna yli 100 kansallisuutta. Syntyperäiset luxemburgilaiset osaavat yleensä hyvin kolmea virallista kieltä (luxemburg, saksa, ranska) ja hallitsevat perusteet jostakin muusta kielestä, kuten englannista, espanjasta, italiasta tai portugalista.

Koulumme heijastelee laajasti maamme kielellistä moninaisuutta: oppijoilla on hyvin erilaiset taustat ja he tulevat ympäri maailmaa. Oppimateriaalien ja lähteiden tulee siksi olla hyvin vaihtelevia ja sopia niin taidokkaille oppijoille ja uudelleenaloittajille kuin todellisille aloittelijoillekin, jotka eivät välttämättä osaa lukea kunnolla.

Mediakirjastostamme (video, musiikki) oppijat voivat löytää lähteitä kahdeksalla kielellä: ranskaksi, saksaksi, englanniksi, luxemburgiksi, hollanniksi, italiaksi, espanjaksi ja portugaliksi.

Yleistieto, käyttöohjeet ja perussäännöt ovat esillä kirjallisina kolmella kielellä. Emme ole halunneet luottaa pelkkiin kirjallisiin ohjeisiin, vaan havainnollistamme materiaaliemme luokittelujärjestelmää myös väreillä ja kuvilla.

- Jokaisen kielen tunnistaa väristä. Esimerkiksi englanninkieliset hakemuslomakkeet, tehtävämonisteet, kasettien ja CD-levyjen kannet jne. ovat vaaleanpunaisia.
- Jokaisessa kielessä materiaalit on luokiteltu:

- tason mukaan (perus = punainen piste; keski = keltainen piste; edistynyt = sininen piste);
- taidon mukaan (jokaista taitoa vastaa kuvake).

Yleistä luokittelujärjestelmää esittelevä suuri kuva on nähtävissä sisäänkäynnin edessä.

Resurssikeskuksessa saatavilla olevat materiaalit:

- alkuperäinen, autenttinen materiaali:
 - sanoma- ja aikakauslehdet, novellit, sarjakuvat, pelit, laulut, elokuvat ja dokumentit;
- julkaistut kielenoppimateriaalit:
 - kurssikirjat, video- ja äänikasetit, CD:t, CD-ROM:it, kirjat ja nauhoitteet erityisiä oppimistavoitteita varten;
- erityistarpeisiin tuotetut materiaalit:
 - tehtävämonisteet itsenäiseen opiskeluun;
 - testit.

Kielten opiskelun ja monikulttuurisen tietoisuuden levittäminen ja edistäminen

- Mikä on resurssikeskuksenne rooli tietoisuuden levittämisessä ja edistämisessä? Kenelle se kohdistetaan?
 - Voitteko säännöllisesti, työn ohessa auttaa edistämään monikulttuurista tietoisuutta, tiedotusta projektien toiminnasta ja tuloksista sekä kielten opetuksen ja oppimisen alalla työskentelevien yhdistyksistä ja kulttuurillisista elimistä?
 - Voiko resurssikeskuksenne toimia 'verkostokeskuksena', joka tiedottaa verkoston jäsenten toiminnasta muille jäsenille ja samalla kehittää yhteistyötä jäsenten välillä?

Tapaus-
tutkimus**University of Malta Language Centre, Malta**

Monikulttuurisen tietoisuuden edistäminen kielen oppimisen kautta

Kulttuuria on kaikkialla, joten jos kielikouluttajalla ei ole riittävää tietoisuutta tai tietoja ja taitoja eri kulttuurien sulauttamiseksi onnistuneesti kielen oppimisen kontekstiin, niin kielen oppija saa vähemmän kuin mitä antaa. Tämän vuoksi resurssikeskuksemme rohkaisee työstämään seuraavanlaisia asioita:

- opettajien ja opiskelijoiden asenteita eri kieliä ja niiden edustamia kulttuureita kohtaan;
- ei-syntyperäisten kielenpuhujien vaikeuksia;
- koulutettavan ja vakinaisen opettajan tunnistamia koulutustarpeita;
- ominaisuuksia, joita opettajat pitävät olennaisina monikulttuurisen tietoisuuden

edistämiseksi, mutta joita he eivät tunne omaavansa;

- moninaisuuden edistämistä kielten luokissa.

Kulttuurin vaikutus kielten tunneilla voi olla joko negatiivista tai positiivista. Negatiivinen vaikutus voi johtaa konflikteihin ja aiheuttaa epäyhtenäisyyden tunnetta. Positiivinen vaikutus voi puolestaan edistää kielen oppimista ja toimia sen lähteenä. Meidän resurssikeskuksemme pyrkii tarjoamaan kielten opettajille riittäviä tiloja, resursseja ja lähdemateriaaleja avoimen ilmapiirin edistämiseksi luokahuoneessa, jossa erilaiset kulttuurit tunnustetaan ja niitä kunnioitetaan. Tällä tavoin opiskelijoiden sallitaan ja heitä

**Tapaus-
tutkimus**

rohkastaan valitsemaan omia tapoja oppimistulosten ilmaiseksi. Tämä toteutetaan suullisilla projekteilla, joihin sisältyy keskusteluja useista eri aiheista ja kirjoitustehtäviä, joissa opiskelijoita rohkaistaan kirjoittamaan rehel-

lisesti omista toiveistaan. Keskuksen tarjoamat erilaiset kielten tukimateriaalipaketit edistävät yhteistoiminnallista oppimista, pienryhmätyöskentelyä ja eri kulttuureista peräisin oleviin materiaaleihin tutustumista.

**Tapaus-
tutkimus**
In-service Teacher Training Centre for Methodology and Information (PTMIK), Veszprem, Unkari

Kulttuurienvälisen tietoisuuden lisääminen Kielten resurssikeskuksessa järjestettävien kyseiseen teemaan keskittyvien tapahtumien kautta

Olemme huomanneet, että kulttuurienväliset tiettyyn teemaan keskittyvät tapahtumat ovat paras tapa herättää opiskelijoiden kiinnostus kulttuurienvälisiin asioihin ja kielten opiskeluun. Koulutyön lisäksi varsinkin kulttuurienvälisiin teemoihin liittyvät kilpailut ovat osoittautuneet menestyksekkäiksi keskuksessamme. Suosikkiteemamme on 'juhlat', koska ne ovat osa jokapäiväistä elämää ja jokaisella kulttuurilla on useita omia juhla-, merkki-, ja lomapäiviään. Niiden avulla opiskelijat voivat vertailla eri kulttuureita ja huomaamattaan kasvattaa myös kulttuurienvälisestä tietoisuuttaan. Kilpailut vetävät positiivisella tavalla mukaansa opettajia, lapsia ja lasten vanhempiakin, ollen näin myös hyvä tapa laajentaa resurssikeskuksen käyttäjäpiiriä.

Me uskomme, että on tärkeää johdattaa opiskelijat 'kilpailujen maailmaan' leikkisällä ja motivoivalla tavalla. Siksi ala- ja yläasteen oppilaille sopivat parhaiten kilpailut taideaineissa ja käsitöissä. Pyydämme opiskelijoita usein kuvaamaan jotain kohdekulttuurin juhlatapa tai -perinnettä esimerkiksi piirtämällä tai tekemällä julisteen. Tämä sekä takaa työn luovuuden ja hauskuuden että vaatii opiskelijaa tekemään pienimuotoista tutkimusta. Yläasteella ja lukiossa tehtävät vaikeutuvat pikkuhiljaa ja sisältävät esimerkiksi kääntämistä, lukemista, kirjoitelmien kirjoittamista, projektityötä tai tietokilpailuja.

Tapahtumaa järjestettäessä meidän on otettava huomioon useita asioita. Jos päätämme järjestää piirustuskilpailun, on töille löydettävä sellainen sopiva näytteilleasettamispaikka, josta useimmat resurssikeskuksen vierailijat voivat ne nähdä. Näin voidaan samalla kätevästi valita parhaat työt, koska vierailijat voivat äänestää omia suosikkejaan.

Olemme huomanneet, että koulut ovat paras ja tehokkain paikka tiedottaa tapahtumista lapsille. Kilpailun julkistamisen jälkeen meidän on varmistettava, että aikaa löytyy tarpeeksi:

- kilpailutöiden toimittamiseen (ottaen huomioon mahdolliset postin viiveet);
- parhaiden töiden valitsemiseen;
- kilpailijoiden kutsumiseen palkintojenjakotilaisuuteen.

Meidän tapauksessamme näihin toimenpiteisiin kuluu neljä-viisi viikkoa, mikä tarkoittaa

esimerkiksi jouluaiheisen kilpailun julkistamista marraskuun puolivälissä.

Kokemuksiemme perusteella palkintojenjakotilaisuus on mukavin silloin, kun siitä tehdään kilpailussa menestyneiden 'juhla'. Näissä juhlissa he voivat tavata kilpailun järjestäjiä ja toisiaan, pelata pelejä sekä oppia enemmän valitusta teemasta osallistumalla tehtäviin ja kilpailuihin. Kuinka opiskelijoita viihdytetään juhlissa riippuu kilpailijoiden määrästä ja ikäryhmästä. Esimerkiksi jouluaiheisen kilpailun juhlassa:

- jos kutsumme ala-asteen oppilaita, pistämme heidät kuuntelemaan ja laulamaan joululauluja, piirtämään, leikkimään joululeikkejä tai askartelemaan. Kyseinen ikäryhmä opiskelee koulussa vain yhtä kieltä, joten oppilaiden mukana olevien opettajien apu on korvaamaton meidän käyttäessämme kohdekieltä.
- jos kutsumme yläasteen tai lukion oppilaita, heille annetaan monimutkaisempia (mutta silti mukavia) tehtäviä. Tehtävien aikana oppilaat käyttävät molempia koulussa opiskelemaan kieliä (esimerkiksi englantia ja saksaa) ja heitä haastetaan myös muiden kielten käyttöön. Tehtävät perustuvat kulttuurienväliseen tietämykseen ja kokemukseen. Oppilaat voivat verrata omaa ja kohdekielten kulttuureita, pohtia viimeaikaisia tapahtumia, keskustella oppilaiden elämästä ja kiinnostuksen kohteista tai muistella lomalla koettuja elämyksiä erilaisen toiminnan, kuten näytelmien, tietokilpailujen, luetun ymmärtämisen tai kirjoitustehtävien, Internetissä surffailun, näyttelyiden pystyttämisen resurssikeskuksen lähteitä käyttäen jne. kautta.

Ihanteellinen osallistujamäärä näyttäisi olevan noin 30-35 opiskelijaa sekä juhlien pitopaikan koosta että järjestäjien ja avustajien määrästä riippuen. Juhlien ei tarvitse kestää kovin pitkään. Olemme huomanneet, että 90-120 minuuttia kestävä juhla ovat sopivimmat mitat, palkintojenjakotilaisuudet ja virvokkeet mukaan lukien.

Palkinnot vaihtelevat mahdollisuuksien mukaan. Meillä ne ovat olleet esimerkiksi ilmaisia jäsenyyksiä, kirjoja, julisteita, kortteja, kirjepaperia jne. Kirjankustantajat antavat yleensä mielellään pieniä palkintoja, kuten kirjoja,

Tapaus- tutkimus

julisteita, tarroja tai rintamerkkejä. Sponsorilla voi joskus olla varaa arvokkaampiinkin palkintoihin, kuten CD-levyihin, opintovierailuihin tai kielikursseihin varsinkin vanhemmille opiskelijoille ja tunnustuksena monen vuoden osallistumisen tuloksena tehdystä erinomaisesta suorituksesta.

Lopuksi, nämä tapahtumat tarjoavat hyvän tilaisuuden oman tunnettuuden edistämiseen, joten älkää unohtako lähettää paikalliselle lehdistölle kutsukirjettä, jossa kerrotte tavoitteistanne ja suunnitelmistanne sekä valotatte hieman teemanne ja resurssikeskuksenne taustoja.

Uusien palveluiden tarjoaminen

- Onko yllämainitussa 'Palvelut' osiossa sellaisia palveluita, joita ette tarjoa tällä hetkellä vaikka teillä olisi siihen vaadittavat tilat ja joista käyttäjänne (tai potentiaaliset käyttäjät) voisivat hyötyä?
- Voitteko laajentaa mitään nykyisistä palveluistanne esimerkiksi:
 - ottamalla mukaan uusia kieliä;
 - ottamalla käyttöön etäopiskelumoduuleja tai verkkopohjaisia resursseja;
 - avaamalla resurssikeskuksenne uusille käyttäjäryhmille järjestämällä koulutuksia yhteistyössä kustantamoiden/TV:n ja radion/yhdistysten tai muiden instituutioiden kanssa;
 - verkottamalla ja perustamalla 'vastavuoroisuusjärjestelmiä' läheisten tai muiden, tiettyihin aiheisiin erikoistuneiden resurssikeskusten kanssa?

Vinje

- ➔ Harkitkaa uudelleen nykyisiä palveluja ennen kuin investoitte enemmän resurssikeskuksenne laajentamiseen.

Hyödyllisiä linkkejä

- 🔗 **American Library Association**
Vertailevia tutkimuksia erilaisista kirjasto-ohjelmistoista.
www.ala.org
- 🔗 **CIEL Language Support Network**
Itsenäisen kielen oppimisen edistäminen.
Ladattavia CIEL Käsikirjoja – käytännön ohjeita itsenäisen kielen oppimisen ja instituutionaalisessa kontekstissa toteutetun opetussuunnitelman yhdistämiseen:
Handbook 3 – Resources for independent language learning: design and use
Handbook 5 – Supporting independent language learning: development for learners and teachers
<http://ciel.lang.soton.ac.uk>
- 🔗 **Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Kielten opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalainen viitekehys: oppiminen, opettaminen ja arviointi)**
Viitekehys on dokumentti, jossa kuvaillaan kattavasti:
 - ▶ kommunikoinnissa tarvittava pätevyys;
 - ▶ siihen liittyvät tiedot ja taidot;
 - ▶ kommunikointitilanteet ja kielenkäytön alueet.
 Se helpottaa opettamisen ja oppimisen tavoitteiden sekä menetelmien selkeää määrittelyä ja tarjoaa tarvittavat työkalut taitojen arvioimiseksi.
www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/Language_Policy/Common_Framework_of_Reference/default.asp#TopOfPage
- 🔗 **EBLUL – European Bureau for lesser used languages**
www.eblul.org
- 🔗 **European Language Portfolio Eurooppalainen Kieliportfolio**
On dokumentti, jossa ne jotka opiskelevat kieltä tai ovat sen jo oppineet (koulussa tai koulun ulkopuolella) voivat seurata sekä pohtia kielen oppimistaan ja kulttuurillisia kokemuksiaan.
<http://culture.coe.int/portfolio>

Hyödyllisiä linkkejä

- **Lingua catalogue**
Verkkoluettelo kielenoppimateriaaleista, joka on tuotettu Sokrates-Lingua toiminnan tuella.
http://europa.eu.int/comm/education/socrates/lingua/catalogue/home_en.htm
- **Lingu@net Europa**
Monikielinen resurssikeskus kielen opetuksen ja koulutuksen tueksi. Se tarjoaa tietoa ja linkkejä laatutakuun omaavista verkkolähteistä Euroopassa ja ympäri maailmaa, jotka käsittelevät minkä tahansa vieraan kielen opettamista ja oppimista.
www.linguanet-europa.org
- **MARC-luettelointi**
Tietoa MARC-luetteloinnista eli Bibliografisesta Konelukuisesta luetteloinnista.
<http://lcweb.loc.gov/marc/umb/umbhome.html>
- **TESOL Arabia Learner Independence Special Interest Group**
Peruskriteerit Independent Learning (IL) ja Independent Learning Center (ILC)-materiaalien valitsemiseksi.
<http://ilearn.20m.com>
Katso myös osiota 'Täydentäviä lähteitä' LRC-portaalissa: www.lrcnet.org

T I L A T J A L A I T T E E T

Huolellinen suunnittelu auttaa saamaan kaiken hyödyn irti saatavilla olevista toimitiloista, kalusteista ja laitteista resurssikeskusta perustettaessa tai johdettaessa. Nämä on otettava huomioon myös silloin, kun valmistaudutaan toiminnan laajentamiseen uusien käyttäjien tai palveluiden vuoksi. Huolellinen suunnittelu auttaa myös pysymään resurssikeskuksille haasteellisen koulutusteknologian kehityksen tahdissa.

'Toimitilat' on alue, jossa voidaan oppia paljon jo olemassa olevien keskusten kokemuksista tai jopa virheistä. McCall, Gardner, Miller ja Riley tarjoavat kuvia erilaisista tilavaihtoehdoista ja useita hyödyllisiä käytännön vinkkejä. 'CERCLES newsletter' esittelee erilaisia resurssikeskuksia jokaisessa numerossaan kuvailemalla niiden pohjapiirroksia ja palveluita. Useimmat aiheesta kirjoittaneet suosittelevat keskustelemista resurssikeskusten koordinaattoreiden kanssa ja vierailemista mahdollisimman monessa keskuksessa ennen oman keskuksen perustamista tai laajentamista.

Resurssikeskuksen kalusteiden ja laitteiden valinnassa sekä sijoittamisessa olisi huomioitava mukavuus-, käytännöllisyys- ja turvallisuustekijät. Suunnitelma kannattaa tehdä samanaikaisesti sekä laitteista että kalusteista, koska niiden sijainnit vaikuttavat toisiinsa.

Toimitilat

Sijainti / tilankäyttö

- Missä resurssikeskukseenne sijaitsee maantieteellisesti (kaupungin keskustassa vai sen ulkopuolella) ja institutionaalisesti (jonkin osaston sisällä vai itsenäisenä osastona)?
 - Mitä ja kuinka paljon voidaan muuttaa? Kuinka paljon tilojen (uudelleen)suunnitteluun panostetaan (muoto/sommittelu/värisuunnittelu)?
 - Voidaanko tiloja laajentaa, jos niin halutaan tai onko se mahdollista?
- Onko teillä pohjapiirrosta resurssikeskuksestanne (jossa tarkat mitat)?
- Edistävätkö keskuksen sommittelu, suunnittelu ja ilmapiiri kommunikointia? Entä onko käyttäjällä halutesaan mahdollisuus opiskella rauhassa itsekseen?
- Oletteko miettineet, miten tilankäytöllä voitaisiin tukea itsenäistä opiskelua?
- Oletteko kiinnittäneet huomiota käyttäjien sosiaalisen kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen tarpeisiin?
- Onko ilmapiiri ystävällinen ja viihtyisä?
- Mitkä seuraavista tiloista ovat välttämättömiä/toivottavia keskuksessanne:
 - avoimet itsepalvelutilat, hiljaiset opiskelu- tai lukutilat;
 - tilat audiovisuaalisten laitteiden sekä tietokoneiden käyttöä varten;
 - tilat vapaaseen kanssakäymiseen;
 - mukavat istumatilat epäviralliseen vuorovaikutukseen;
 - vastaanotto/info/lainaustiskit;
 - neuvontapalvelutiskit;
 - tilat lähteiden esittelemiseen/kirjasto;
 - esitetelineet/ilmoitustaulut/esittelynurkkaukset;
 - avoimet tilat;

- pienet opetus-, ohjaus- ja kokoushuoneet;
 - kielistudiot;
 - kääntämistilat;
 - henkilökunnan toimistot;
 - arkistointitilat;
 - kopiointialue;
 - tilat materiaalien tuottamista varten;
 - studio;
 - virkistysalue (käyttäjille ja/tai henkilökunnalle);
 - säilytystilat käyttäjien henkilökohtaisille tavaroille (takeille/laukuille/sateenvarjoille);
 - WC:t.
- Oletteko huomioineet seuraavat käytännöllisyyteen, viihtyisyyteen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät:
- kunkin opiskelijan tarvitsema tila;
 - tarvittava liikkumapaikka kalusteiden välissä;
 - suunnittelu toimintatilojen käyttäjien tarpeisiin vastaamiseksi;
 - valaistus (näyttöpöytävalaistus ja ikkunoiden sijainti mukaan lukien);
 - värisuunnitelma;
 - lämpötila (laitteiden tuottama lämpö mukaan lukien);
 - meluhaitat;
 - pistorasioiden (myös käyttäjien kannettaville tietokoneille) ja puhelinpistokkeiden sekä johtojen sijainnit;
 - palvelinten ja kaapeleiden sijainti ja niiden tarvitsemat tilat;
 - lautas- ja radioantennien sijainti (näihin käsiksi pääsy huoltoa varten);
 - puhelinten ja tietokoneiden sijainti;
 - varastotilat (resurssit/laitteet/opiskelijoiden henkilökohtaiset tavarat);
 - hylly- ja näyttelytilat.

**Tapaus-
tutkimus**
Centre des Langues Luxembourg (CLL), Luxemburg

Kirjastosta itsepalvelukeskukseksi: perinteisen koulukirjaston muuttaminen nykyaikaiseksi multimedia-oppimiskeskukseksi

Centre des Langues Luxembourg (CLL) on aikuisille tarkoitettu, Luxemburgin opetusministeriön rahoittama valtion kielikoulu.

Nykyinen CLL:n resurssikeskus aloitti pienehkönä (lähes pilotettuna) kirjastona, joka sijaitsi toisessa kerroksessa siinä rakennuksessa, jossa olimme vuoden 2000 helmikuuhun asti. Tilojen pääasiallisina käyttäjinä olivat opettajat ja niitä johdettiin itsenäisenä yksikkönä. Tiloista oli vastuussa kirjastonhoitaja, joka ei ollut tietoinen instituution pedagogisesta kehityksestä tai oppijoiden muuttuvista tarpeista.

Tarjottavien kielikurssien määrän ja valikoiman kasvu sekä opiskelijoiden tarpeiden asteittainen eriytyminen toivat vanhan kirjaston puutteet opettajien ja johdon tietoisuuteen: tarvittiin siis innovaatiota. Uuden resurssikeskuksen täytyisi olla houkuttelevampi ja käyttäjystävällisempi paikka, jossa materiaali olisi sekä opettajien että opiskelijoiden saatavilla. Siellä myös opiskelussa jälkeen jääneet oppilaat voisivat opiskella lisää tai kerrata kurssin asioita.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tuleva mediakirjasto (médiathèque) siirrettiin keskeisem-

mälle paikalle eli suureen huoneeseen ensimmäiseen kerrokseen. Se myös järjestettiin uudelleen oppijoiden tarpeita ja sosiokulttuurista kontekstia analysoineen opettajaryhmän suunnitelmien mukaan. Lähettyvillä otettiin myös käyttöön tietokonehuone, jossa voi opiskella kieliä tietokoneavusteisesti siihen tarkoitettulla ohjelmalla.

Materiaalit luokiteltiin neljän taidon ja kokeiden sekä kurssikirjojen mukaan. Jokainen yksittäinen materiaali värikoodattiin opiskelijan tason mukaan (aloittelijat, keskitason, edistyneet). Yksi opettajaryhmä oli vastuussa tehtävämoneista, joissa oli selityksiä opiskelijoiden auttamiseksi heidän työskennellessään itsenäisesti tietyn kielialueen parissa. Samalla organisoitiin kursseja, joilla rohkaistiin itsenäiseen opiskeluun ja joihin kuului viikoittainen tapaaminen oppimiskeskuksessa.

Kaikesta huolimatta järjestelmä tarjosi kokonaisuudessaan vain vähän tai ei lainkaan mahdollisuuksia opiskelijan itsenäiseen opiskeluun. Itse asiassa uusien tilojen taustalla olevan didaktiikan määrittämiseen tai 'julkilausutun tehtävän' kirjoittamiseen ei varattu

Tapaus- tutkimus

lainkaan aikaa. Tämän vuoksi tilojen käyttö lamaantui ja opettajat siirtyivät viikoittaisten oppimiskeskustapaamisten sijaan takaisin perinteiseen luokkaopetukseen ja mediakirjaston käyttö jäi opiskelijoiden omalle vastuulle. Luettelointijärjestelmä osoittautui myös hankalaksi, koska se ei mukautunut oppijoiden tarpeita.

Samaan aikaan tapahtui kuitenkin joitain positiivisia muutoksia:

- otettiin käyttöön tietokoneohjelma oppimisresurssien hallintaa varten;
- ostettiin lisää multimediamateriaalia;
- kolmeen tietokoneeseen asennettiin Internet-yhteys;
- opiskelijat alkoivat enenevässä määrin käyttää oppimiskeskusta.

Muutosprosessin viimeisen vaiheen päätti CLL:n muutto uuteen ja isompaan rakennukseen vuonna 2000. Kaikkia kouluosastoja edustaneista opettajista muodostettiin ryhmä pohtimaan oppimiskeskuksen organisoinnin taustalla olevaa pedagogiikkaa ja avustamaan vasta nimitettyä kirjastonhoitajaa keskuksen johtamisessa.

Uusissa toimitiloissa oppimiskeskus sijait-

see keskeisellä paikalla (pohjakerroksessa, pääsisäänkäynnin edessä) kuvastaen samalla sitä strategista roolia, joka multimediasurssikeskuksella on tämän päivän kielien oppijoiden keskuudessa. Instituutio on aiempaa selkeämmin keskittynyt oppijoiden itsenäisyyden edistämiseen, jonka vuoksi mediakirjasto on rakennettu erityisen käyttäjäystävällisellä tavalla eli:

- opiskelijat pääsevät helposti käsiksi näytteillä oleviin materiaaleihin;
- pääsisäänkäynnin edessä oleva iso kuva havainnollistaa hyllyissä olevien kuvakkeiden ja materiaalien luokittelujärjestelmän vastaavuutta;
- eri alueet (kuullun- ja luetunymmärtäminen, videot) on selkeästi ja näkyvästi merkitty;
- opiskelijoille on järjestetty tutustumiskertoja ja päätiskillä on saatavana tehtävämoneisteta materiaalien sijaintien löytämisen harjoittelemiseksi ja mediakirjaston sääntöjen ymmärtämiseksi;
- keskusta johtavat yleisjohtaja, pedagoginen johtaja ja assistentti tiiviissä yhteistyössä opettajien ja hallinnon kanssa;
- verkkoluettelo on saatavilla lyhyen ajan sisällä.

Vihje

- ➔ Jos materiaaleissanne on hälyttimet tai turvamerkinnot, täytyy niiden aktivointi- ja deaktivointipaikat sekä lainaustiskien sijainti miettiä etukäteen. Sama koskee rakennuksesta ja turvajärjestelmistä poistumiseen käytettäviä ovia ja kulkureittejä.

Kalusteet ja laitteet

Kalusteet

- Mitä kalusteita tarvitaan, jotta käyttäjät voisivat hyödyntää keskuksen palveluita ja resursseja mahdollisimman tehokkaasti (pöytiä, tuoleja, opasteita, naulakoita, lokerikkoja, roskakoreja)?
- Miten kalusteet sopivat resurssikeskukseen kokonaisuutena? Miten kalusteiden suunnittelussa on huomioitu pohjapiirros, tilankäyttö, laitteiden koko, käytäväleveys, valaistus, lämmitys, ilmastointi ja värit?

Vihje

- ➔ Miettikää kalusteita niiden monikäyttöisyyden kannalta: esimerkiksi kolmion muotoisia pöytiä voidaan käyttää kaikenlaisissa ja -muotoisissa kalusteyhdistelmissä.

Laitteet

- Mitä seuraavista laitteista tarvitaan, jotta käyttäjät voisivat hyödyntää keskuksen palveluita ja resursseja mahdollisimman tehokkaasti?:
 - tietokoneet;
 - tulostimet;
 - skannerit;
 - satelliitti- tai kaapeli-TV + lautasantenni;
 - kuuntelupisteet;
 - kannettavat kasetti- ja CD-soittimet;

- katselupisteet (video/DVD);
- kuulokkeet;
- nauhoitusmahdollisuudet (esim. äänistudio);
- kielistudiot;
- kopiokone;
- äänikasettien kopiointilaite;
- laminointilaite;
- silppuri;
- sidontalaite;
- kääryt;
- tarrakirjoitin;
- postimerkit (markkinointimateriaaleihin).

(HUOM. Tätä laitelistaa täytyy päivittää sitä mukaa kuin teknologia kehittyy.)

- Onko henkilökunnalle ja käyttäjille tarjolla asianmukaisia käyttöohjeita ja koulutusta laitteiden käyttämiseksi?
- Voidaanko laitteita tarpeen vaatiessa säätää käyttäjän koon mukaan, kuten esimerkiksi tuoleja tietokoneilla työskenneltäessä?
- Oletteko tietoisia mahdollisista laitetoimittajista ja teettekö heidän kanssaan yhteistyötä?
- Kun harkitsette laitteiden ostamista ja asentamista sekä niistä aiheutuvia kustannuksia niin otatteko huomioon myös ylläpito- tai ylläpitosopimus-, siivous-, päivitys- tai mahdollisista vaurioista aiheutuneet kulut?

Vihjeitä

- Suuria tai kalliita kehityshankkeita tehtäessä resurssikeskuksen kannattaa lähettää tarjouspyyntö toimittajille.
- Kiinnittäkää kuulokkeet huolellisesti, muuten ne 'häviävät' helposti.
- Aloitettaessa yksikin tietokone on parempi kuin ei mitään. Muistakaa hyödyntää joidenkin yritysten halukkuus päästä eroon 'vanhoista' koneistaan.
- Peruskäyttöohjeilla varustetut tarrakirjoittimet säästävät huomattavasti henkilökunnan aikaa.

Opasteet ja esitteet

- Mitä informaatiota käyttäjät eniten tarvitsevat (sekä keskuksen sisä- että ulkopuolella)?
- Onko opasteilla ja esitteillä tunnistettava, yhtenäinen ulkoasu?
- Ovatko ne kutsuvia ja selkeitä?
- Ovatko ne ajan tasalla ja uudistetaanko niitä säännöllisesti?
- Ovatko opasteet ja esitteet tietyn värisiä kielen/kurssin/tason/aiheen mukaan?
- Käytättekö helposti luettavia värejä ja fontteja? Oletteko huomioineet esim. värisokeat ja lukihäiriöiset käyttäjät?

Vihjeitä

- Resurssikeskuksen aikataulut muuttuvat usein. Teollisen muotoilun opiskelijat A Coruñan yliopistossa kehittivät viehättävän puisen aikataulun, joka on tehty liikuteltavista, tapeilla varustetuista palikoista. Eri oppituntien symbolit kopioitiin tarrapaperille ja liimattiin kiinni palikoihin. Ohjeet tällaisen aikataulun tekemiseen löytyvät APIGA:n verkkosivuilta (www.apiga.org).
- Älkää täyttäkö seiniä ilmoituksilla tai niihin ei pian kiinnitä kukaan huomiota.

Saavutettavuus ja ilmapiiri

Saavutettavuus

- Oletteko etsineet tietoa siitä, miten tiloista/kalusteista saadaan mahdollisimman käyttäjäystävällisiä

myös erityistarpeita omaaville tai toimintarajoitteisille käyttäjille? (Katso myös kohdasta 'Saavutettavuus', 'Käyttäjät'-osiossa).

Ilmapiiri

- Onko luonnonvalo ja ilmanvaihtoa hyödynnetty niin paljon kuin mahdollista?
 - Onko tiloihin hankittu viherkasveja, tai onko tiloista mahdollista päästä esim. parvekkeelle tai viherhuoneeseen?

Muut tilat käyttäjille

- Onko käyttäjille varattu virkistystiloja tai säilytyspaikkoja henkilökohtaisille tavaroille, kuten päällysvaatteille, laukuille ja sateenvarjoille? Entäpä tilat kannettavien tietokoneiden käyttäjille?

Tunnettuuden edistäminen ja palveluiden laajentaminen

- Ovatko kaikki potentiaaliset kohderyhmänne tietoisia tiloistanne ja palveluistanne?
- Onko uutta resurssikeskusta perustettaessa otettu huomioon mahdollinen laajentuminen tulevaisuudessa?
- Jos työskentelette jo toimivassa resurssikeskuksessa, oletteko pohtineet, miten voisitte laajentua ja tarjota uusia palveluita tai palvella uusia käyttäjäryhmiä?
 - Tarvitsisitteko lisätilaa, vai pitäisikö nykyisiä tiloja käyttää paremmin?

Hyödyllisiä linkkejä

- Kielikeskusten profiileja *CERCLES-tiedotuslehdessä*:
www.cercles.org
 - *Information and communications technology for language teachers*
ICT4LT Module 3.1 'Managing a multimedia language centre'
www.ict4lt.org/en/en_mod3-1.htm
- Katso myös osiota 'Täydentäviä lähteitä' LRC-portaalissa: www.lrcnet.org*

Lähteet

- Abuja, G, 'Access and resource centres' pp 70–76 ZSE workshop raportissa No. 45 *Sprachen-Ressourcenzentren in Europa* (Graz: Zentrum für Schülentwicklung, 2001) ladattavissa verkossa (www.sprachen.ac.at/downloads: osio 'Autonomes Lernen und Ressourcenzentren')
- Albero, B, 'Les centres de ressources langues: interfaces entre matérialité et virtualité' *Etudes de Linguistique Appliquée*, 112: 469–482 (1998)
- Benson, P, & Voller, P, (toim.) *Autonomy and independence in language learning* (Longman, 1997)
- Bosch, M, *Autonomia i aprenentatge de llengües* (Editorial Grao', 1996)
- CERCLES (colloquium papers) *Language Centres: Planning for the New Millenium* (CERCLES, 1997)
- CRAPEL *Mélanges CRAPEL*, 22 (1995) Spécial: Centres de Ressources
- Dam, L, *Learner autonomy 3: From theory to classroom practice* (Authentik, 1995)
- Esch, E, (toim.) *Self-access and the adult language learner* (CILT, 1994)
- Fernández-Toro, M, *Training learners for self-instruction* (CILT, 1999)
- Gardner, D, & Lindsay, M, *Establishing self-access: from theory to practice* (Cambridge University Press, 1999)
- Grigoriadi-Svensson, M, 'La mise en place d'un centre de ressources: considérations logistiques et pédagogiques' *Les Langues Modernes*, 3: 31–37 (2000)
- Holec, H, *Autonomy and foreign language learning* (Pergamon Press, 1980)
- Ingram, D, *Language centres; their roles, functions and management* (Amsterdam: John Benjamins, 2001)
- Kenning, M-M. 'Creating an infrastructure for autonomous learning: the resource catalogue' *System*, Vol 24, 2: 223–231 (1996)
- Little, D. (toim.) *Self-access systems for language learning* (Authentik/CILT, 1989)
- McCall, J, *Self-access: setting up a centre* (Manchester: British Council, 1992)
- McDevitt, B. 'Learner autonomy and the need for learner training' *Language Learning Journal*, 16: 34–39 (1997)
- Mozzon-McPherson, M, & Vismans, R, *Beyond language teaching towards language advising* (CILT, 2001)
- Pemberton, R et al. (toim.) *Taking control: autonomy in language learning* (Hong Kong University Press, 1996)
- Poteaux, N, 'Conception et fonctionnement des Centres de Ressources de Langues à l'université de Strasbourg: reconcilier avec l'apprentissage des langues' pp25–37 ZSE workshop raportissa No. 45 *Sprachen-Ressourcenzentren in Europa* (Graz: Zentrum für Schülentwicklung, 2001) ladattavissa verkossa (www.sprachen.ac.at/downloads: osio 'Autonomes Lernen und Ressourcenzentren')
- Poteaux, N, & Ginet, A, *Language resource centres: shifting from the teacher's perspective to the learner's perspective* (Graz: report on European Centre for Modern Languages workshop, 5/99) saatavilla verkossa (www.ecml.at/documents/reports/WS199905E.pdf)

Riley P, kts. 'Notes on the design of self-access systems' in CRAPEL (op cit)

Scheffel-Dunand, D, 'Médiathèque virtuelle au service de l'enseignement et de la recherche' *Etudes de Linguistique Appliquée*, 112: 495–504 (1998)

Sheerin, S, 'Self-access: State of the art article' *Language Teaching*, 24(3)–143–157 (1991)

Yeung, L, & Hyland, F, 'Bridging the gap: utilising self-access learning as a course component' *RELC Journal*, Vol 30, 1: 158–174 (1999)

Osallistajat

Projektin koordinoija

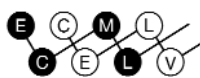
Iso-Britannia – CILT: the Centre for Information on Language Teaching and Research:n toimeksiantona on 'Britannian vieraiden kielten kapasiteetin lisääminen koulutuksen ja opetuksen kaikissa vaiheissa ja jokaisella sektorilla'. Se sijaitsee kansallisen resurssikeskusverkoston ytimessä ja on virtuaalisen Kielten resurssikeskuksen, Lingu@net European, koordinaattori.

www.cilt.org.uk

www.linguanet-europa.org

Osallistajat: Lid King; Philippa Wright; Michael Hammond; Imke Djouad; Kita Jiwani

Ydinpartnerit

ECML: the European Centre for Modern Languages of the Council of Europe edistää Itävallasta käsin kielten oppimisen ja opettamisen innovaatioita. Sen tavoitteena on hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla hyvien käytäntöjen esimerkkejä, edistää dialogia ja tiedon vaihtoa eurooppalaisten erityisosaajien kesken ja tukea tutkimusprojekteja neljävuotisen, keskipitkän toimintaohjelman avulla. Kaikki lähteet ovat saatavilla verkkosivuilla:

www.ecml.at

Osallistajat: Josef Huber; Catherine Seewald

Generalitat de Catalunya
Departament
d'Ensenyament

ES – CRLE: Centre de Recursos de Llengües Estrangeres:n toimeksiantona on vieraiden kielten oppimisen ja opettamisen kehittäminen sekä Katalonian koulutussektorin opetussuunnitelman käyttöönottoon liittyvien innovatiivisten käytäntöjen edistäminen. CRLE sijaitsee Katalonian Opetusministeriön yhteydessä ja palvelee vieraiden kielten opettajia sekä opettajakeskusten verkostoa Kataloniassa.

www.xtec.es/crle

Osallistajat: Dolors Solé; Natalia Maldonado; Francesca Vidal

Julkaisijapartneri

GR – KE: Kastaniotis Editions on perustettu vuonna 1968. KE:n julkaisu-uutellossa on tällä hetkellä yli 3000 nimikettä ja yli kymmenen vuoden ajan sen uusien nimikkeiden tuotanto on ylittänyt muut kustantajat Kreikassa.

www.kastaniotis.com

Zoobidon+ Communications on toiminut yhteistyössä KE:n kanssa LRC-portaalin suunnittelussa ja rakentamisessa.

www.zoobidon.com

Osallistajat: Maria Kantirou; Dimitris Kalabalikis; Areti Vassiloglou; Panos Zevgolis; Michalis Loukianos; George Agathos

Verkostopartnerit

AT – ÖSpK: Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum (ACCML: Austrian Centre of Competence in Modern Languages) on kielen opettamisen ja oppimisen innovaatioiden keskus. Se keskittyy kansainväliseen yhteistyöhön, kielenoppimisen innovaatioprojekteihin sekä projektien tulosten levittämiseen ja verkostoimiseen kaikkialle Itävaltaan.

www.sprachen.ac.at

Osallistajat: Gunther Abuja; Anita Keiper

BG – ECET: the European Centre for Education and Training (Evropeiski centar za obuchenie i kvalifikacia) ECET:in toimeksiantona on 'kielen oppimisen edistäminen, kielikoulutusohjelmien ja opetusmenetelmien kehittäminen ja käyttöönotto kansainvälisten standardien mukaisesti'. Se on suurin koulujärjestelmän ulkopuolisen koulutuksen tarjoaja Bulgariassa ja 'European Schools for Languages and Managementin kansallisen verkoston keskus.

www.europeschools.net

Osallistajat: Boian Savtchev; Pepa Docheva; Velin Tourmakov

CZ – CU: Univerzita Karlova, Ústav jazykové a odborné přípravy (Charlesin yliopisto, The Institute for Language and Specialist Training) CU on tieteellinen ja opetusinstituutti, joka on erikoistunut tšekin opettamiseen ulkomaalaisille ja tšekkien sekä ulkomaalaisten valmentamiseen tšekkiläisissä yliopistoissa opiskelemista varten.

www.ujop.cuni.cz

Osallistajat: Zdenka Pražáková

ES – APIGA: the Association of English Teachers of Galicia on vapaaehtoisjärjestö, joka tarjoaa ammatillisen kehittymisen mahdollisuuksia sekä uusille että kokeneille englannin opettajille esikoulutasolta yliopistoihin asti, niin valtion kuin yksityisissäkin laitoksissa. Vuotuisen konferenssin ja lyhyiden intensiivikurssien järjestämisen lisäksi APIGA pyörittää yhtä resurssikeskusta, julkaisee aikakauslehteä ja muita materiaaleja, osallistuu eurooppalaisiin projekteihin ja palvelee lobbausryhmänä.

www.apiga.org

Osallistujat: *María José Brey; Luis Murado; Xosé Calvo; Anita Demitroff*

ES – CFIE: Centro de Formación del Profesorado e Innovación Educativa (Centre for In-service teacher training and educational innovation) CFIE vastaa opettajien henkilöstökoulutuksesta ja koulutuksellisten innovaatioiden tukemisesta Guardon ja Saldañan (Palencia) alueella. Se on liitetty 32:n CFIE:n alueelliseen verkostoon.

<http://centros5.pntic.mec.es/cpr.de.guardo>

Osallistujat: *María Luz Martínez Seijo*

FI – NBE: Opetushallitus (The National Board of Education / Utbildningsstyrelsen) toimittaa koulutukseen liittyviä kehittämis-, arviointi- ja tietopalveluita koulujen ylläpitäjille ja johtajille, opettajille, päättäjille ja työelämään. Kolme päätoiminta-alueetta ovat koulutuksen kehittäminen, koulutuksen arviointi ja tukipalvelut.

www.oph.fi/english

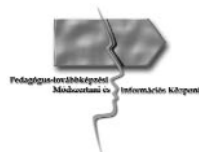
Osallistujat: *Kalevi Pohjala; Anneli Tella; Birkitta Leppänen, Johanna Kokkonen*

GR – ILSP: the Institute for Language and Speech Processing (Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, IEA) ILSP:n tavoitteena on tukea kieliteknologian kehitystä Kreikassa. Se on erityisesti kehittänyt tutkimustoimintaa teoreettisen, soveltavan ja tietokoneingvistiikan; luonnollisen kielen prosessoinnin ja tekniikan; tietokoneavusteisen kieltenoppimisen; puheen prosessoinnin, syntetisoinnin ja tunnistamisen alueilla.

www.ilsp.gr

Osallistujat: *Anna Vacalopoulou*

HU – PTMIK: Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ (Methodology and Information Centre for In-service Teacher Training) on valtion rahoittaman henkilöstökoulutusjärjestelmän akkreditoinnin keskus. Se myös koordinoi Opetusministeriön puolesta suuria kansallisia projekteja, kuten laaduntakaumallien käyttöönotto; koulutustarjonnan parantaminen romaniväestölle ja vaihtoehtoisen pedagogiikan kehittäminen ja levittäminen. Resurssikeskuksen johtamisen lisäksi PTMIK:n nykykielten laitos (joka sijaitsee Veszprémissä) edistää innovaatioita kielten opetuksessa ja vastaa opettajien täydennyskoulutuksesta.

www.ptmik.hu

Osallistujat: *Agnes de Jonge; Erzsébet Csibi*

IS – UoI: Tungumálamiðstöð Háskóla Íslands (the Language Centre of the University of Iceland) on Islannin yliopiston palveluyksikkö opiskelijoille ja henkilökunnan jäsenille, jotka haluavat parantaa kielitaitoaan. Keskus tarjoaa lähinnä tiloja ohjatulle kielten itseopiskelulle. Se edistää kielen oppimisen ja opettamisen viimeisimpiä kehityssuuntia.

www.hi.is/stofn/tungumala

Osallistujat: *Eyjólfur Már Sigurðsson; Peter Weiss; Erlendína Kristjánsson*

LU – CLL: Centre de Langues Luxembourg on valtiollinen, aikuisten kielten opetuksen instituutio. Opiskelijoiden kulttuurilliset ja kielelliset taustat vaihtelevat hyvin paljon. CLL on ALTE:n jäsen ja toimii Luxemburgin kielikokeiden virallisena pääpaikkana.

www.cll.lu

Osallistujat: *Annalisa Rana; Guy Bentner; Marc Belche; Ines Quaring; Béatrice Zahlen*

Malta – UOM: the University of Malta (L-Universita' ta' Malta) on Välimeressä sijaitsevien Maltan saarten valtiollinen yliopisto. Siellä on kymmenen tiedekuntaa ja lukuisia tutkimuslaitoksia. UOM:n julkilausuttuna tehtävänä on akateemisen erinomaisuuden tavoittelemine ja kansallisiin tarpeisiin vastaaminen.

www.um.edu.mt

Osallistujat: *Charles Mifsud*

NL – CINOP: Centrum voor Innovatie van Opleidingen (Centre for Innovation in Education and Training) CINOP:in erityisosaaminen koostuu opettajien ja organisaatioiden tukemisesta innovatiivisten ideoiden kehittämiseksi. Sen vahvuutena on teoreettisen käsitteen soveltaminen käytännön tilanteisiin oppitunneilla ja vieraan/toisen kielen opetuksuunnitelmaan.

www.cinop.nl

www.trefpuntalen.nl

Osallistujat: *Polly Perkins; Anja van Kleef*

SI – CDI: Center za dopisno izobraževanje – UNIVERZUM (the Centre for Distance Education) CDIU on koulutusta tarjoava organisaatio. Opiskelijamme ovat aikuisia, jotka osallistuvat jatko- tai uudelleen-koulutuksen kursseille, ja suurin osa heistä työskentelee päätoimisesti.

www.cdi-univerzum.si

Osallistujat: *Irena Škulj*

KRK-projektin arvioijat

Sisäinen, muodollinen arviointi: *Laura Rundle*, Centre for Information on Language Teaching and Research (CILT)

Ulkopuolinen arviointi: *Joan Nordlund*, Helsingin Yliopisto

Eurooppalaisen yleisön kiinnostus kielten oppimiseen on lisääntynyt sekä henkilökohtaisen kehityksen että liikkuvuuden ja yhteisymmärryksen vuoksi. Vastauksena tälle kysynnän kasvulle kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla on Kielten resurssikeskusten (KRK) tarjonta lisääntynyt voimakkaasti. Näillä keskuksilla on vaihtelevat puitteet ja kohdeyleisö, mutta ne jakavat yhteisen sitoumuksen kielten arvostamiseen ja sen mahdollistamiseen, että oppijat ottavat vastuun omasta oppimisestaan.

KRK-projekti – josta tuloksena tämä Opas – on tuonut yhteen ryhmän monikansallisia ihmisiä, joilla on kokemusta kaikenlaisten keskusten johtamisesta. Keskustelujen ja yksityiskohtaisten toiminta-analyysien kautta he ovat tuottaneet tämän hyvin käytännöllisen työvälineen, jota voidaan käyttää monenlaisissa yhteyksissä. Se on sekä mietintö nykykäytännöistä, että opas tulevaisuuden toiminnalle, jonka pitäisi kiinnostaa niin kokeneita ammatinharjoittajia kuin alalle vasta tulleitakin.

Lid King, Johtaja
Centre for Information on Language Teaching and Research (CILT)

Improving support for language learning through
Language Resource Centres

Tämä projekti on toteutettu
Euroopan yhteisön tuella,
Sokrates-ohjelman puitteissa.